ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 113 ◆ Четвер, 13 червня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

НАША ПІСНЯ — НАША ДОЛЯ

Таке буває рідко. Щоб усе місто чотири дні жило піснями. А от у Луцьку трапилося. Саме тут проходив фестиваль співаної поезії та авторської пісні «Оберіг». Проходив втретє. І хоча в пресі він не дістав такої підтримки, як «Червона рута», «Оберіг» заявив про себе. У першу чергу своєю нестандартністю.

(Закінчення на 9-й стор.).

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ПАРЛАМЕНТ Молдови прийняв новий закон про громадянство. Згідно з його положеннями, всі, хто до 23 червня 1990 року — дня прийняття Декларації про суверенітет — жив і постійно працював у республіці, здобувають право називатися молдовськими громадянами. Крім того, це право надається особам, які до червня 1940 року жили на території нинішньої республіки, та їхнім нащадкам. Подвійного громадянства закон не допускає — лише у надзвичайних випадках його може дозволити президент.

У ПРИМІЩЕННІ Генерального консульства Угорської Республіки в Києві відбулася презентація продукції спільного угорсько - японського підприємства «Береш експорт-імпорт». Представлені ліки, так звані краплі Береша, можуть застосовуватися для лікування лейкемії, ракових та серцево-судинних захворювань, що важливо для людей, які постраждали від наслідків Чорнобильської катастрофи.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий коректорською — 446-60-22

ВІДДІЛИ:

парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

листів — 441-82-05, 441-29-61,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний — 446-91-20,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-05,

екології — 441-88-59,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,

історії України — 441-88-62,

військових питань — 441-88-52,

реклами — 441-89-44,

бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

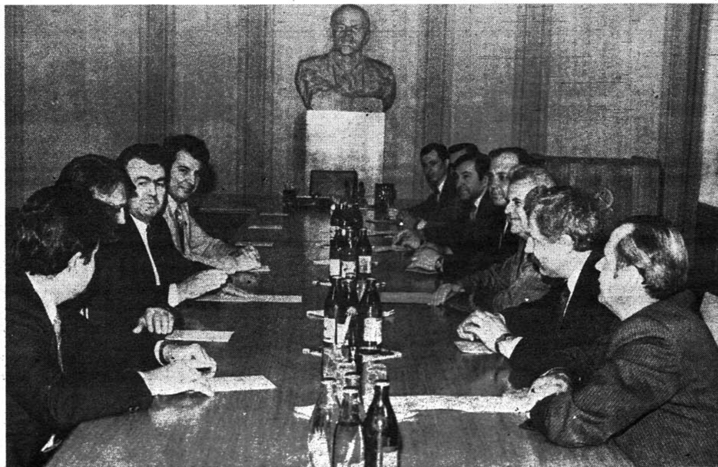
Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

УКРАЇНА — МОЛДОВА: ДОБРІ СУСІДИ

Саме так можна визначити зміст розмови, що відбулася вчора, 12 червня, між Головою Верховної Ради УРСР Леонідом Кравчуком та Президентом Республіки Молдова Мірчею Снегуром.

Йшлося про головне — зміцнення добрих відносин, що існували віками, налагодження тісних контактів в економічній, політичній, культурній сферах життя між Україною і Молдовою.

Леонід Кравчук, зокрема, зазначив, що сьогодні слід вирішити найгостріші проблеми — насамперед ставлення республік до національних меншостей, що проживають на їхніх територіях. Красномовна цифра: в Молдові налічується 600 тисяч українців, на Україні — півмільйона молдаван. Треба створити такі умови, щоб кожен з них скрізь був як вдома, скрізь мав можливість зберігати рідну мову, традиції, почувався рівноправним громадянином.

Необхідно, наголошувалося на зустрічі, обмінюватися студентами, творчими та технічними працівниками. З цією ж метою — і це чи не найголовніше — слід розширювати інформаційний обмін. Обізнаність виключає всілякі підозри, непорозуміння.

Леонід Макарович, зокрема, вніс пропозицію щодо виступів представників сусідньої республіки на газетних шпальтах українських видань. Було домовлено доручити міністрам республік взятися за конкретну реалізацію тісних контактів по лінії міністерств, громадських організацій.

Зважаючи на те, що між Україною і Молдовою поки відсутній договір, тож цю зустріч слід вважати першим кроком у напрямі майбутнього підписання його.

Наші суверенні держави, підкреслив Мірча Снегур, мають багато спільного. Ми стежимо за процесами, що відбуваються на Україні. І ця зустріч, продовжив він, підтвердила спільність поглядів на політичну ситуацію в наших республіках і прагнення українського й молдавського парламентів до подальшої самостійності.

Президент додав, що ця зустріч — продовження вже існуючих контактів, але тепер — на вищому рівні. Він впевнений, що це дасть поштовх до укладання ділових угод між відповідними міністерствами, відомствами, а від так — і до міжурядових угод і договорів.

Наприкінці зустрічі Мірча Снегур запросив Леоніда Кравчука відвідати Молдову. Запрошення було з вдячністю прийнято.

Володимир ТЕТЕРУК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

До візиту в УРСР державного міністра, міністра закордонних справ Франції

Сьогодні з нагоди офіційного відкриття генерального консульства Французької Республіки в Києві до столиці України прибуває державний міністр, міністр закордонних справ Франції Ролан Дюма.

Р. Дюма народився 1922 р. у Ліможі в родині державного службовця. Закінчив юридичний факультет Паризького університету, економічний факультет Лондонського університету, Вищу паризьку школу східних мов. Адвокат, журналіст. Учасник руху Опору. З 1972 р. — член Французької соціалістичної партії, входить до Керівного комітету ФСП.

У 1956 р. обраний до парламенту, відтоді неодноразово переобирався. В 1986—1987 рр. був головою Комісії у закордонних справах Національних зборів. Обіймав посади міністра в європейських справах (1983 — 1984 рр.) і міністра зовнішніх зносин (1984—1986 рр.). У травні 1988 р. призначений державним міністром, міністром закордонних справ. Неодноразово відвідував Радянський Союз.

Прес-центр МЗС УРСР.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР

Не секрет, що ринкові відносини для нас — невідкритий материк. Та й діяльність Верховної Ради республіки в нових суспільних умовах — справа незвична. То чому б не послухати розумних людей, котрі, як то кажуть, уже бачили смаленого вовка, ідучи тим шляхом, на який ступили ми?

Бізнесмени, політологи, парламентарії зарубіжних країн, як представники української діаспори, так і ті, які раніше ніколи не мали зв'язків з Україною, і дотепер охоче допомагали нам розібратися в складних економічних питаннях. Нині такі консультації набувають постійного характеру.

Тож Президія Верховної Ради УРСР на своєму засіданні юридично оформила такі зв'язки, затвердивши Консультативно - дорадчу раду при ній. Співголовами цього органу затверджено Валерія Кухаря (група наших консультантів) і Богдана Гаврилишина (зарубіжний склад фахівців).

Консультативно - дорадча рада за дорученням Президії буде вносити рекомендації з основних питань внутрішньої і зовнішньої політики України, розробляти концепції найважливіших законів республіки, здійснювати їх рецензування. Вона займатиметься також опрацьовуванням рекомендацій щодо концептуальних підходів до розвитку галузей економіки, змін у її структурі як у перехідний період, так і у віддаленій перспективі.

Рада сприятиме активному розвитку національної банківської системи, поширенню економічних зв'язків із зарубіжними країнами, збільшенню закордонних інвестицій, налагодженню ділових контактів з різними міждержавними і міжнародними організаціями.

Ось тільки деякі з імен, що входять до ради. Олег Білорус — генеральний директор Міжнародного інституту менеджменту, завідуючий відділом проблем управління Інституту економіки АН УРСР; Василь Буряк — керуючий Українською республіканською конторою Держбанку; Дмитро Гродзінський — завідуючий відділом Інституту клітинної біології та генетичної інженерії АН УРСР; Богдан Гаврилишин — економіст - політолог, голова Надзірної ради Міжнародного інституту менеджменту, член світових Академій; Ширлі Уїльямс — політолог, директор Центру по вивченню передвиборної політики (школа Дж. Кеннеді при Гарвардському університеті); Роман Проді — економіст, професор Болонського університету; Лестер Туроу — економіст, колишній член економічної ради при президенті США; Курт Ферглер — юрист, колишній президент Швейцарської конфедерації.

Цікава деталь: усі члени Консультативно - дорадчої ради працюватимуть на громадських засадах.

* * *

Предметом принципового розгляду Президією стала відмова Білоцерківської міської Ради народних депутатів Київської області подавати питну воду з річки Рось у місто Умань Черкаської області, проаналізовано виконання Закону Української РСР «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування» в частині поєднання посад голів Рад та голів виконавчих комітетів. Обговорено рекомендації Комісії з питань розвитку базових галузей народного господарства щодо вирішення проблем енергетики в Українській РСР.

Президія ухвалила постанову «Про відзначення 50-річчя початку Великої Вітчизняної війни та організації партизанського і підпільного руху на Україні», проект Закону Української РСР «Про амністію з нагоди річниці прийняття Декларації про державний суверенітет України».

Розглянуто питання про комплекс пам'яток історії та культури поля Берестецької битви 1651 року і доручено Кабінету міністрів Української РСР вивчити питання щодо оголошення означеного комплексу пам'яток Державним історико - меморіальним заповідником.

Постановою Президії «Про україномовну назву міста Ровно» ухвалено іменувати місто Ровно українською мовою — Рівне.

Розглянуто інші питання державного життя республіки.

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради Української РСР Л. Кравчук.

РАДА ВІДКРИТА ДЛЯ ВСІХ

Відомо, що розумний вчиться на чужих помилках. А в новій та широкомасштабній справі будування держави ознайомитися з багатим попереднім досвідом та одержати конкретні й розумні поради — справа найважливіша. Вважаю, саме тому Президія Верховної Ради Української РСР створила Консультативно-дорадчу раду, презентація якої відбулася 11 червня.

Відкриваючи прес - конференцію, присвячену заснуванню нової інституції, заступник Голови Верховної Ради УРСР В. Гриньов сказав, що нарешті й Україна створила установу, до якої увійшли українські та зарубіжні спеціалісти з різних галузей економічного та суспільного життя. Як повідомив співголова ради з іноземної сторони, голова Надзірної ради Міжнародного інституту менеджменту (м. Київ) та голова Надзірної ради Фонду Відродження (м, Київ) Б. Гаврилишин, головним критерієм, за яким людей запрошували до ради, був досвід у роботі політичних та економічних систем на державному рівні. Тому, скажімо, з української сторони в раді працюватимуть академіки АН УРСР, професори університетів, з іноземної — колишні міністри, голови урядових установ, промислових об'єднань, лідери політичних партій, економісти, юристи з Великобританії, Італії, Канади, Сполучених Штатів Америки, Франції, Швейцарії, Швеції. Далі Б. Гаврилишин зауважив, що головним завданням Консультативно - дорадчої ради буде аналіз та порівняльна експертиза найважливіших законів та програм. Як сказав один з членів нової установи, фінансист, засновник благодійних фондів у країнах Центральної та Східної Європи, зокрема на Україні, Дж. Сорос, рада не збирається насаджувати свої ідеї, але надаватиме авторитетну допомогу, забезпечуючи Україну оцінками діяльності її парламенту та уряду на найвищому рівні. Україна — багатообіцяюча республіка. «І я вважаю, — продовжив він, — що на основі суверенітету і свого багатого потенціалу вона дійсно може стати самостійним центром політичного й економічного розвитку, не пориваючи своїх зв'язків».

Ще один член ради, юрист, колишній керівник міністерств юстиції, фінансів, енергії у федеральному уряді Канади М. Лалонд, відповідаючи на запитання журналістів, сказав, що західні держави, будуючи свої політичні та економічні системи, зробили багато помилок. Тому рада має допомогти запобігти повторенню цих помилок на Україні та уникнути нових.

На запитання щодо фінансування роботи комісії відповів завідуючий відділом з питань законодавства і правопорядку Секретаріату Верховної Ради УРСР Ф. Бурчак. Він повідомив, що рада працюватиме на громадських засадах. Українська сторона оплачуватиме лише перебування іноземних членів на території республіки. Щодо механізму діяльності, то співголови В. Кухар та Б. Гаврилишин зауважили, що рада працюватиме окремими групами спеціалістів у своїх галузях. І ще одна деталь. Склад ради не є постійним, тобто вона відкрита для всіх, хто бажає надати безпосередню допомогу становленню республіки.

Що ж, раду засновано. Найближчим часом вона матиме вже конкретні завдання. А ми будемо чекати перших і, сподіваюсь, корисних результатів її діяльності.

Олексій ЄВСІКОВ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Продиктовано в номер

БІЛЬШІСТЬ ГОЛОСУЄ ЗА ЄЛЬЦИНА?

Вчора пройшли вибори Президента Росії. Ми зв'язалися з деякими містами, де, зважаючи на різницю в часі, уже могли бути якісь результати. Ось що нам повідомили.

Владивосток. На 18 годину за місцевим часом у виборах взяли участь 61 процент загальної кількості виборців міста.

Новосибірськ. Член окружної виборчої комісії В. Рогов повідомив: на 14 годину за місцевим часом на виборчі дільниці прийшли 57,9 процента виборців, отже, можна вважати, що в Новосибірській області вибори здійснились. Більшість голосує за Єльцина.

Чита. Секретар міської виборчої дільниці М. Натальїна: на 18 годину за місцевим часом проголосували 63 процента виборців. Напередодні спостерігалася активна пропаганда комуністів за Рижкова, але за прогнозами спостерігачів більшість голосів віддають Єльцину. Політична температура в місті невисока, мляві групи підтримки інших кандидатів.

Якутськ. На 16 годину прийшли віддати голоси 56,6 процента жителів міста, повідомила член міської виборчої комісії Н. Рибас. Місцева специфіка: перевагу віддають двом кандидатам: Рижкову та Єльцину.

Петропавлівськ:
— Як у вас ідуть вибори?
— ??? які вибори? Ми вже Президента обрали...
— ???

З'ясовується: телефоністка з'єднала не з тим Петропавлівськом. Мені потрібен був Камчатський — дали казахстанський...

Петропавлівськ - Камчатський. Там уже проголосували, мабуть, підраховують результат: на дзвінки не реагують.

Москва. Представник Центральної виборчої комісії заявив: інформацію даємо каналами ТАРС, повторюватись не будемо.

Наш редакційний телетайп мовчав...

Отже, зачекаємо остаточних результатів.

Костянтин ПАРИШКУРА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Що нового!

ХТО БУДУЄ, А ХТО Й РУЙНУЄ...

У прес-центрі Міністерства закордонних справ УРСР відбувся брифінг, основним питанням якого стала реакція урядових та неурядових організацій на висновки експертів МАГАТЕ, проголошені у Відні в кінці травня цього року. Як відомо, МАГАТЕ в них намагається применшити результати трагічних наслідків Чорнобильської аварії. Із заявою з цього приводу на брифінгу виступив голова Української екологічної асоціації «Зелений світ», народний депутат СРСР Юрій Щербак. У ній йшлося про те, що МАГАТЕ хоче скомпрометувати своїми висновками зусилля всіх організацій у справі налагодження міжнародної допомоги жертвам Чорнобиля. У висновках експертів особливе здивування викликала така теза: «Повідомлення про шкідливі для здоров'я наслідки, що пояснюються впливом радіації, не підтвердилися ні місцевими дослідженнями, ні дослідженнями в рамках даного проекту». Асоціація «Зелений світ» у зв'язку з цим заявила, що МАГАТЕ не має ніяких повноважень для оцінки медичних наслідків Чорнобильської катастрофи. Юрій Щербак наголосив на тому, що Україна повинна відкликати свого представника з МАГАТЕ, як організації, яка діє всупереч інтересам українського народу, ускладнюючи й без того напружену екологічну ситуацію в республіці.

У виступах представників Партії зелених України та міжнародної екологічної організації «Грінпіс» Андрія Демиденка та Моргена Андерсена звучала вимога засудити МАГАТЕ як атомне лобі, що діє в інтересах ядерно-промислового комплексу, ігноруючи життєві потреби населення, яке постраждало під час аварії на ЧАЕС.

Керівник прес-центру МЗС Володимир Чорний у свою чергу запевнив присутніх, що представники України на міжнародній арені й надалі все робитимуть для того, щоб інформувати світову громадськість про трагічні наслідки Чорнобильської катастрофи та відстоюватимуть інтереси українського народу щодо цього.

Тарас ПЕТРІВ,
Артем ПРОХОРЕНКО,
кореспонденти «Голосу України».

В інших республіках

УРЯД НЕ ПОСКУПИВСЯ

1 мільйон карбованців асигновано урядом Естонської Республіки на дотації національним культурним товариствам. Сто тисяч з цієї суми вже витрачено на організацію свята слов'янської пісні і танцю, нещодавно проведеного у Таллінні за участю художніх колективів з Білорусії, України та Росії.

Кошти також виділені естонському радіо для започаткування передач мовами національних меншин.

ОСТАННЯ СПРАВА «ЧУДОВОЇ СІМКИ»

У Верховному суді Киргизстану завершилося слухання справи колишнього першого секретаря Чимкентського обкому компартії, Героя Соціалістичної Праці Аскарова і шести партійних та радянських працівників, нижчих за рангом. Хоча бувший партійний бос і його підлеглі категорично заперечували звинувачення у хабарництві, намагаючись уникнути справедливого покарання, судом доведено, що тільки один Аскаров набрав хабарів на 111 тисяч карбованців. Його засуджено до 11 років позбавлення волі. Інші члени «сімки» також отримали різні строки ув'язнення.

ФОРУМ БІЗНЕСМЕНІВ

Понад 200 ділових людей з 30 країн світу взяли участь у першому міжнародному форумі вірменських бізнесменів, який відбувся в Єревані. Протягом трьох днів вони обговорювали з представниками республіканського уряду перспективи поглиблення економічних зв'язків та розширення сфери спільного підприємництва, підписали декілька взаємовигідних угод. Такі контакти, на думку міністра зовнішньоекономічних зв'язків Вірменії Степаняна, сприятимуть як стабільності економіки республіки, так і консолідації сил Вірменії і діаспори.

І СВЯТІСТЬ ПОДОРОЖЧАЛА

У дагестанській столиці Махачкалі пройшли несанкціоновані мітинги мусульман цієї автономної республіки.

Вони вимагали від дагестанського уряду хоча б часткової компенсації вартості поїздки до святих місць у Саудівській Аравії. Після того, як ще і Аерофлот підвищив ціни на квитки, проща до Мекки, за яку сьогодні треба заплатити 30 тисяч карбованців, стала нездійсненною мрією для більшості віруючих.

(За матеріалами газет).

Реалії

КАПІТАЛІСТ ЗНОВУ В ПОШАНІ

Тижневик «Панорама Сумщини» випустив спільно з об'єднаннями цукрової промисловості Сумської, Харківської та Курської областей номер, присвячений батьку і сину Харитоненкам — відомим підприємцям-цукрозаводчикам дореволюційної доби.

Донині тішать око численні архітектурні пам'ятники обласного центру, збудовані на кошти, як їх колись називали, «народних капіталістів», добру згадку залишили вони і як меценати. Під час кампанії знищення пам'ятників «царським посіпакам» і «експлуататорам» впав на землю і бронзовий монумент Харитоненка, споруджений на добровільні пожертвування городян. У рамках програми «Старе місто» прийнято рішення комісії з питань розвитку культури при Сумському міськвиконкомі про відновлення пам'ятника. Першими зробили внесок газетярі «Панорами».

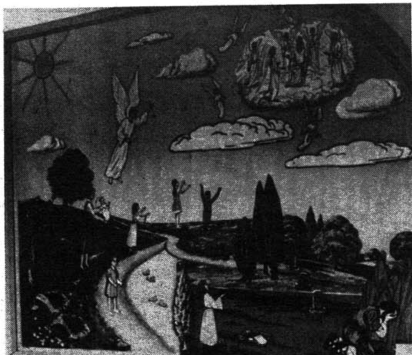
Віталій МАКСЮТЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Суми.

Подробиці

КАРДИНАЛ ЗАЛИШИТЬСЯ У ЛЬВОВІ

Львів, 10 червня. Блаженніший Глава Української греко - католицької церкви Мирослав Іван, кардинал Любачівський, виступив із заявою, в якій повідомив, що він перебирає жезл проводу УГКЦ в українських землях. День 30 березня 1991 року, коли Глава УГКЦ повернувся до свого осідку у Львові, Блаженніший назвав початком повної нормалізації, легалізації та публічного визнання греко - католицької церкви в Україні.

РУХ-ПРЕС.

Виставки

ЖИТІЄ БОЖЕ — ОЧИМА ДІТЕЙ

Спочатку міжнародна виставка дитячого малюнка на біблійну тематику під назвою «Шлях миру та добра» мала функціонувати в Республіканському планетарії столиці України протягом травня. Та, схоже, вона набула такої великої популярності у київської малечі й гостей міста (і не тільки у юних), що її вирішено продовжити до 1 липня.

На виставці представлено 158 робіт юних художників з СРСР, США, країн Західної Європи та Австралії.

Олекса ВАЩЕНКО.
Фото автора.

На знімках: «Пришестя Христа», аплікація групи школярів із США (Каліфорнія); «Подарунок Христу», робота Льоні Яцишина з Донецька (14 років); екскурсію з вихованцями київського дитячого садка № 203 проводить Наталя Яковенко.

Всьо чотко

НАСТУП «ЗЕЛЕНИХ» ПРИПИНЕНО. ЧИ НАДОВГО!

Останні два тижні стабілізували курс долара на чорному ринку Києва. Сьогодні за один «зелений» більше 32—33 карбованців не дають. Щодо інших валют (крім німецької марки) їх ціна вже нижча від спеціальної Держбанку СРСР.

Самі іноземці та «валютчики» пов'язують це явище зі зниженням життєвого рівня радянських людей. Щоправда, більшість із них вважає, що перемир'я на чорному ринку триватиме недовго і незабаром почнеться новий виток зростання курсу «зелених» та іншої валюти щодо свого «дерев'яного» колеги.

СТО ГРАМІВ — МЕДАЛЬ, А ПЛЯШКА — ОРДЕН

Усі ми глибоко обурюємося, коли читаємо чи чуємо про те, що на Заході наші молоді «комерсанти» продають державні нагороди Радянського Союзу за валюту. Кваплюся заспокоїти — комерція їхня не така вже й невигідна, адже ціна цих нагород у нас вдома набагато нижча. І в цьому ви можете переконатися, побувавши на зібраннях київських нумізматів і колекціонерів нагород. Тут на пляшку доброго вина чи горілки запросто можна обміняти медаль «За оборону Києва» чи Одеси. Щодо трудових нагород, то, приміром, ювілейна відзнака до сторіччя з дня народження В. І. Леніна «За доблестный труд» коштує від 2 до 5 карбованців, а «Медаль материнства» — від 40 до 60. Причому висока ціна останньої пов'язана лише з тим, що медаль виготовлялася із срібла, а не з бронзи. Деталь: в Києві нагороди продають не молоді комерсанти, а ветерани.

Андрій БОЄЧКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

ІСТИНА НЕ У ВИНІ, АЛЕ...

Наші за кордоном

У французькому місті-побратимі Сент-Етьєн дю Рувре побували ветерани війни з Нової Каховки, спілкувалися з колишніми учасниками руху Опору. Були вражені високим рівнем соціального забезпечення своїх ровесників. У будинку французьких ветеранів (щось на зразок клубу) на обід подають три-чотири види сирів, до кожного — кілька сортів вин, багато овочів та салатів, а на десерт — хороша кава, морозиво. Все це чи не вдвоє дешевше, ніж у інших кафе. Постійні відвідувачі клубу грають у покер, преферанс, вишивають, малюють.

Як сказала потім удома Л. Морозова, фронтова медсестра, яка в 1945 році дійшла до Берліна, муляла душу не заздрість, а гіркота — воєнне покоління наше так і не дожило до обіцяного достатку. Рідне місто зустріло мандрівників чергами біля винних та й інших магазинів.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Херсонська область.

Суто радянський бізнес

«ГЕЛІОС» ПРОКОЛОВСЯ

Нещодавно на прикордонну станцію Вадул-Сірета прибуло кілька вагонів з кольоровими металами, які адресувалися одній із зарубіжних фірм. Було в них 287 тонн алюмінію, 5 — бронзи, 160 — мідного дроту. У супровідних документах вантаж значився як власна продукція кооперативу «Геліос», який займається переробкою промислових відходів.

Кольорові метали ділки від бізнесу закупили оптом (звичайно, через посередників) у державних підприємств. Алюміній, приміром, у новосибірського об'єднання «Колірметопторг», який призначався місцевим заводам — тракторному та ливарному. Контрабандний товар конфісковано й реалізовано чернівецькому об'єднанню «Металіст» — останній внаслідок зриву поставок вимушений був зупинити свій ливарний цех. Чернівецька обласна прокуратура порушила кримінальну справу. Матеріали передано правоохоронним органам РРФСР.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Курйози

СРІБЛО З АНДРІЯ...

Всесоюзне товариство шанувальників Андрія Тарковського поповнилося дніпропетровським філіалом. Місцеві кінолюбителі, нарешті, переглянули усі фільми Майстра. Їх було привезено з Москви, бо місцевий прокат змив свої копії фільмів Тарковського... на срібло.

...І ЗОЛОТО З МАКІЇВКИ

Газета «Комсомолець Донбасу» повідомила, що у Макіївці, на шахті імені Бажанова, група шахтарів натрапила у старому шахтному стволі на золотоносну жилу. Потай від держави було добуто близько 10 кілограмів золота. Але старателі чогось не поділили, хтось комусь щось сказав, золото вилучене, ведеться слідство.

Інформагентство «Євро-ІКС».

Канадці — американцям про Україну

Вони про нас

Слово «Ukrainian» (себто «український») ностальгічно дивилося на мене з місця, де щонайменше сподівався його зустріти — із заголовку в провінційній американській газеті «Омаха Уорлд - Геральд» (штат Небраска). Йшлося про «концерт української пісенної та хореографічної спадщини, коштовні зразки якої перед учнями школи «Даніел Гросс» в місті Омаха репрезентували...».

І хто б ви думали репрезентував? Не львів'яни і не кияни, а... робліновці. Тобто юні жителі міста Роблін, що в канадській Манітобі. 47 студентів тамтешнього коледжу Св. Володимира завітали до сусідів - американців, щоб затанцювати їм в «аутентичних», як пише газета, костюмах гопака, заспівати «Зеленеє жито» і розповісти, «що то за край є — Україна.

Ігор ШПАК.
Вишневе,
Київська область.

«С

Власні в
ровинні піс
писані з в
ставили шк
середньої ш
Києвом. Їх
Пилип Ваку
українськи
голова Тов
кої мови і
в австра
Аделаїда.
Зустріч
школярами
ша зустріч
майже чер
цього Пил
знайомий і
дина заочн
відався пр

ДО

Цієї вес
крито пам
угорському
ціонерові
Днями в р
ся соратн
йош Кошу
Бронзов
сило
школи №
мовою на
ім'я видат
боду свого
дарував з
кий скуль
Подія зб
Берегове
ників
прибу
Зеланд

БАЧ

Багато
чути від
гостей, ш
них з'явл
ше можл
себе на н
тарілці».
іноземц
можна
випити,
ру готел
Один
тів Київ

«А

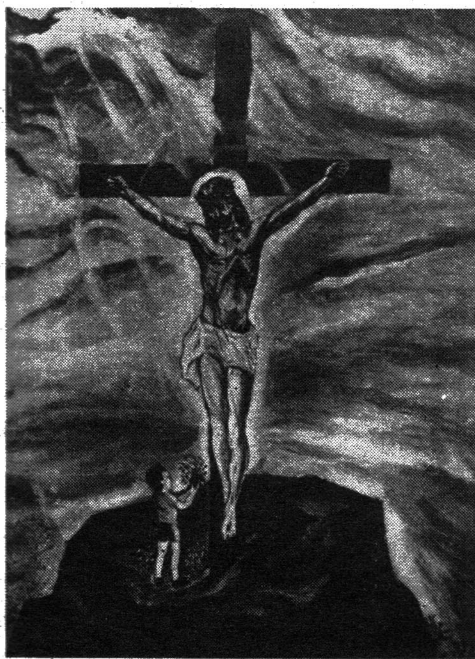
Новинк
нобудівн
бія» зда
нею річ
долом,
ним пол
рається
саме ту
продаж.

ЖИТТЯ

Облви
шення у
шити пр
вдвічі —
діяні ви
си — ви
замовле
вих зав

СІ

Таке р
рянськ
дав нов
ня дітя
старому
сусідам:
«Червон

Спочатку міжнародна виставка дитячого малюнка на біблійну тематику під назвою «Шлях миру та добра» мала функціонувати в Республіканському планетарії столиці України протягом травня. Та, схоже, вона набула такої великої популярності у київської малечі й гостей міста (і не тільки у юних), що її вирішено продовжити до 1 липня.

На виставці представлено 158 робіт юних художників з СРСР, США, країн Західної Європи та Австралії.

Олекса ВАЩЕНКО.
Фото автора.

На знімках: «Пришестя Христа», аплікація групи школярів із США (Каліфорнія); «Подарунок Христу», робота Льоні Яцишина з Донецька (14 років); екскурсію з вихованцями київського дитячого садка № 203 проводить Наталя Яковенко.

ВИНІ, АЛЕ...

ОНОМ

...о овочів та ...ерт — хорошо. Все це ...евше, ніж у ...стійні відві...ають у по... вишивають, ...отім удома ...ронтова медсестра, яка в 1945 році дійшла до Берліна, муляла душу не заздрість, а гіркота — воєнне покоління наше так і не дожило до обіцяного достатку. Рідне місто зустріло мандрівників чергами біля винних та й інших магазинів.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсонська область.

...кий бізнес

...ОВСЯ

...мається пе...слових відхо...

...тали ділки ...упили оптом ... посередни...х підприєм... приміром, ...о об'єднан...торг», який ...цевим заводам — тракторному та ливарному. Контрабандний товар конфісковано й реалізовано чернівецькому об'єднанню «Металіст» — останній внаслідок зриву поставок вимушений був зупинити свій ливарний цех. Чернівецька обласна прокуратура порушила кримінальну справу. Матеріали передано правоохоронним органам РРФСР.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

...цям про Україну

...ред учнями ...росс» в міс...ентували...». ...мали репре...вів'яни і не ...новці. Тобто ... Роблін, що ...анітобі. 47 студентів тамтешнього коледжу Св. Володимира завітали до сусідів - американців, щоб затанцювати їм в «аутентичних», як пише газета, костюмах гопака, заспівати «Зеленеє жито» і розповісти, що то за край є — Україна.

Ігор ШПАК.
Вишневе,
Київська область.

Всьо чотко

НАСТУП «ЗЕЛЕНИХ» ПРИПИНЕНО. ЧИ НАДОВГО!

Останні два тижні стабілізували курс долара на чорному ринку Києва. Сьогодні за один «зелений» більше 32—33 карбованців не дають. Щодо інших валют (крім німецької марки) їх ціна вже нижча від спеціальної Держбанку СРСР.

Самі іноземці та «валютчики» пов'язують це явище зі зниженням життєвого рівня радянських людей. Щоправда, більшість із них вважає, що перемир'я на чорному ринку триватиме недовго і незабаром почнеться новий виток зростання курсу «зелених» та іншої валюти щодо свого «дерев'яного» колеги.

СТО ГРАМІВ — МЕДАЛЬ, А ПЛЯШКА — ОРДЕН

Усі ми глибоко обурюємося, коли читаємо чи чуємо про те, що на Заході наші молоді «комерсанти» продають державні нагороди Радянського Союзу за валюту. Кваплюся заспокоїти — комерція їхня не така вже й невигідна, адже ціна цих нагород у нас вдома набагато нижча. І в цьому ви можете переконатися, побувавши на зібраннях київських нумізматів і колекціонерів нагород. Тут на пляшку доброго вина чи горілки запросто можна обміняти медаль «За оборону Києва» чи Одеси. Щодо трудових нагород, то, приміром, ювілейна відзнака до сторіччя з дня народження В. І. Леніна «За доблестный труд» коштує від 2 до 5 карбованців, а «Медаль материнства» — від 40 до 60. Причому висока ціна останньої пов'язана лише з тим, що медаль виготовлялася із срібла, а не з бронзи. Деталь: в Києві нагороди продають не молоді комерсанти, а ветерани.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

Курйози

СРІБЛО З АНДРІЯ...

Всесоюзне товариство шанувальників Андрія Тарковського поповнилося дніпропетровським філіалом. Місцеві кінолюбителі, нарешті, переглянули усі фільми Майстра. Їх було привезено з Москви, бо місцевий прокат змив свої копії фільмів Тарковського... на срібло.

...І ЗОЛОТО З МАКІЇВКИ

Газета «Комсомолець Донбасу» повідомила, що у Макіївці, на шахті імені Бажанова, група шахтарів натрапила у старому шахтному стволі на золотоносну жилу. Потай від держави було добуто близько 10 кілограмів золота. Але старателі чогось не поділили, хтось комусь щось сказав, золото вилучене, ведеться слідство.

Інформагентство «ЄвроІКС».

«СОНЯШНИК» В АВСТРАЛІЇ

Навколомистецькі новини

Власні вірші, новели, старовинні пісні, веснянки, записані з вуст бабусь, представили школярі Гнідинської середньої школи, що під Києвом. Їхнім гостем був Пилип Вакуленко — відомий український поет, видавець, голова Товариства української мови імені Т. Шевченка в австралійському місті Аделаїда.

Зустріч з українськими школярами — це і його перша зустріч з рідною землею майже через піввіку. До цього Пилип Вакуленко був знайомий із школярами Гнідина заочно. Випадково довідався про їхню творчість і вирішив видати невеличкий збірник під назвою «Свою Україну любіть», котрий сьогодні є у багатьох книгарнях Аделаїди, Мельбурна, Сіднея, Канберри...

Тут, у школі, і справді рідне слово у великій пошані. Працює літературна студія, яка є частиною шкільної Малої академії народних мистецтв імені Павла Чубинського і має гарну назву «Соняшник». Зачаровані рідною мовою, саме тут і розвивають свої таланти юні поети і прозаїки. Виходить у них непогано, оскільки їхній доробок запримітили і в далекій Австралії.

Пилип Вакуленко розповів своїм юним друзям, як вони, українці, плекають українські слово, пісню, звичаї на п'ятому континенті, прочитав свої вірші. Аби розповісти своїм землякам про цю зустріч, він зняв її на відеоплівку. На неї потрапила і сучасна красива споруда нової школи, що виростає на околиці Гнідина.

Віталій ДИКИЙ.
Київська область.

...очка на карті

ПРИЙШОВ ДО ПЕТЕФІ КОШУТ

Цієї весни в Берегові відкрито пам'ятник відомому угорському поетові-революціонерові Шандору Петефі. Днями в райцентрі прописався соратник Петефі — Лайош Кошут (1802 — 1894). Бронзове погруддя [illegible] школи № 4 (з угорською мовою навчання), яка носить ім'я видатного борця за свободу свого народу. Бюст подарував знаний будапештський скульптор А. Шомоді. Подія збіглася з приїздом у Берегове колишніх випускників місцевої гімназії, які прибу[illegible] Нової Зеландії, Канади, Швейцарії, Угорщини, Чехо-Словаччини. Вони прийшли вклонитися пам'яті земляка. Виступив державний міністр Угорської Республіки Т. Катона, голова товариства «Закарпаття» Л. Латор, поет-перекладач І. Петровцій. Вони говорили, що багато ідей Кошута довели свою непересутність у наш час, коли повсюдно триває процес національного відродження.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Закарпатська область.

Фото Бориса АЛЕКСАНДРОВА.

БАЧИЛИ ОЧІ, ЩО КУПУВАЛИ

Це ж треба!

Багато разів доводилося чути від наших іноземних гостей, що останнім часом у них з'являється дедалі більше можливостей почувати себе на нашій землі «у своїй тарілці». Мовляв, і машину іноземн[illegible] замовити можна [illegible] пива випити, не виходячи з номеру готелю... Але...

Один з іноземних студентів Київського держуніверситету провів своєрідний експеримент — обійшов усі київські готелі «Інтурист», закупивши в барах кожного з них по парі баночок пива, кока-коли та мінеральної води іноземного виробництва. Вдома ж виявилося, що жоден з цих напоїв уже давно не придатний до вживання. «Найсвіжіший» з них можна було випити ще три місяці тому, а найстаріший «вмер» вже два з половиною роки назад.

Цікаво, чи не мають бажання провести подібний експеримент і відповідні органи?

Андрій ВОЛЯ.
Київ.

Телеграфним рядком з Полтави

«АМФІБІЯ» ПЛИВЕ ЗА ОКЕАН

Новинка крюківських вагонобудівників, всюдихід «Амфібія» здатний рухатися поверхнею річок, озер, боліт, суходолом, сніговим або крижаним полем. Перша партія збирається вирушати в Канаду — саме туди вона призначена на продаж.

ЖИТТЯ БУДЕ СОЛОДШИМ

Облвиконком прийняв рішення у червні-серпні збільшити продаж населенню цукру вдвічі — до 5 кілограмів. Задіяні виключно місцеві ресурси — виготовлена понад держзамовлення продукція місцевих заводів.

СІЛЬРАДА СТАЛА ДИТСАДКОМ

Таке рішення прийняв Сидоряченський сільвиконком і віддав новозбудоване приміщення дітям, сам залишившись у старому. Приклад сподобався сусідам: правління колгоспу «Червона зірка» передало двоповерховий адмінкорпус під неповну середню школу.

ПИТВО ДЛЯ ФУТБОЛІСТІВ ДОРОЖЧАЄ

Керівництво кременчуцького футбольного клубу майстрів «Кремінь» відрахувало з команди і дискваліфікувало до кінця сезону воротаря Мулиндіна, попередило і оштрафувало на 500 карбованців кожного — Самару, Гусака, Усатого за «порушення спортивного режиму».

ТЕЛЕФОННІ ТЕРОРИСТКИ

У Полтавському аеропорту зчинився переполох: спокійний голос попередив телефоном, щоб зупинили рейс на Київ — у салоні терорист. Дві години шукали терористів, затримали виліт. З'ясувалося, що то розважались дві одинадцятирічні школярки. Батькам жарт обійдеться мало не в 900 карбованців.

Григорій ГРИНЬ,
власний кореспондент «Голосу України».

БАЗАРНИЙ Д...

Ціни на ринках республіки цього тиж...

(в карбованцях)

	Київ	Чернігів	Івано-Франківськ
Яловичина (за кг)	12—16	7—8	10—15
Свинина (за кг)	15—20	7—10	12—15
Сало (за кг)	8	6—7	8
Сир (за кг)	10	5	6
Сметана (за л)	10—14	5	5
Мед (за кг)	40	25	30
Олія (за л)	12	8	10
Картопля (за кг)	2	1—1,2	1
Цибуля (за кг)	5— 6	4	—
Огірки солоні (за шт)	1— 2	—	0,5

Телеграфі... з Івано-Ф...

ГОРИ ГН...

Безперервні... Франківщині ... ву гори непо... Безулька села ... ського район... два будинки, ... дорогу, відрі... від села і ра... дощі не вщух... же перекрити... що загрожує ... 15 будинків. ... на комісія з ... туацій. Прово... ні роботи.

ПРИКАРПАТО...

Чотири з п... дітей з обпал... районів Киї... літніх канікул ... поліпшать св... Прикарпатті. ... тинну Івано-Ф... їхали юні жит... району — зо... діаційного ко... ток червня д... рів відпочинк... понад півтори...

ГЛАСНО...

В облвикон... прес-конфере... вом управлін... но-Франківськ... зустріч з жур... шли началь... управління КД... рівники кіль... цієї, ще неда... ничої фірми.

ЮВІЛЕ...

Нещодавно ... паття святкува... дня народже... ка, новеліста ... — Василя Ст... ди ювілею в ... ківщині письм... Франківську т... області від... письменницьк... ратурні читан... лини.

ГОЛОС України

…ОНЯШНИК» В АВСТРАЛІЇ

…, новели, ста… веснянки, за… бабусь, пред… рі Гнідинської …и, що під … гостем був …ко — відомий …ет, видавець, …тва українсь… Т. Шевченка …ькому місті

… українськими …це і його пер… …дною землею … піввіку. До …акуленко був …олярами Гні… …ипадково до… …ю творчість і

Навколомистецькі новини

вирішив видати невеличкий збірник під назвою «Свою Україну любіть», котрий сьогодні є у багатьох книгарнях Аделаїди, Мельбурна, Сіднея, Канберри...

Тут, у школі, і справді рідне слово у великій пошані. Працює літературна студія, яка є частиною шкільної Малої академії народних мистецтв імені Павла Чубинського і має гарну назву «Соняшник». Зачаровані рідною мовою, саме тут і розвивають свої таланти юні поети і прозаїки. Виходить у них непогано, оскільки їхній доробок запримітили і в далекій Австралії.

Пилип Вакуленко розповів своїм юним друзям, як вони, українці, плекають українські слово, пісню, звичаї на п'ятому континенті, прочитав свої вірші. Аби розповісти своїм землякам про цю зустріч, він зняв її на відеоплівку. На неї потрапила і сучасна красива споруда нової школи, що виростає на околиці Гнідина.

Віталій ДИКИЙ.
Київська область.

…очка на карті

…РИЙШОВ …ЕТЕФІ КОШУТ

… Берегові від… … відомому …етові-револю… …ору Петефі. …трі прописав… …тефі — Ла… …02 — 1894). … …едньої … угорською …), яка носить …орця за сво… …ду. Бюст по… … будапештсь… А. Шомоді. …з приїздом у …ніх випуск… гім…зії, які … Нової …, …вейца…

рії, Угорщини, Чехо-Словаччини. Вони прийшли вклонитися пам'яті земляка. Виступив державний міністр Угорської Республіки Т. Катона, голова товариства «Закарпаття» Л. Латор, поет-перекладач І. Петровцій. Вони говорили, що багато ідей Кошута довели свою непереборність у наш час, коли повсюдно триває процес національного відродження.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Закарпатська область.

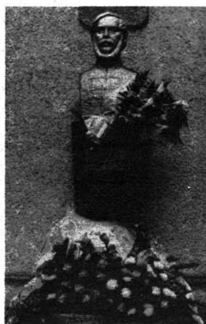

Фото Бориса АЛЕКСАНДРОВА.

…ЛИ ОЧІ, ЩО КУПУВАЛИ

… доводилося … іноземних …нім часом у … дедалі біль… … почувати. …млі «у своїй …, і машину …мовити … пива …ячи з номе… … …них студен… … держунівер…

Це ж треба!

ситету провів своєрідний експеримент — обійшов усі київські готелі «Інтурист», закупивши в барах кожного з них по парі баночок пива, кока-коли та мінеральної води іноземного виробництва. Вдома ж виявилося, що жоден з цих напоїв уже давно не придатний до вживання. «Найсвіжіший» з них можна було випити ще три місяці тому, а найстаріший «вмер» вже два з половиною роки назад.

Цікаво, чи не мають бажання провести подібний експеримент і відповідні органи?

Андрій ВОЛЯ.
Київ.

Телеграфним рядком з Івано-Франківська

ГОРИ ГНІВАЮТЬСЯ!

Безперервні дощі на Івано-Франківщині призвели до зсуву гори неподалік присілка Безулька села Яворова Косівського району. Вона знищила два будинки, перегородила дорогу, відрізавши присілок від села і райцентру. Якщо дощі не вщухатимуть, гора може перекрити річку Безульку, що загрожує затопленням ще 15 будинків. Створена районна комісія з надзвичайних ситуацій. Проводяться рятувальні роботи.

ПРИКАРПАТСЬКІ ГОСТИНИ

Чотири з половиною тисячі дітей з обпалених радіацією районів Київщини під час літніх канікул відпочинуть і поліпшать своє здоров'я на Прикарпатті. Першими на гостинну Івано-Франківщину приїхали юні жителі Іванківського району — зони жорсткого радіаційного контролю. На початок червня до місцевих таборів відпочинку вже прибули понад півтори тисячі дітей.

ГЛАСНО ПРО КДБ

В облвиконкомі відбулася прес-конференція з керівництвом управління КДБ по Івано-Франківській області. На зустріч з журналістами прийшли начальник обласного управління КДБ І. Левенко, керівники кількох підрозділів цієї, ще недавно цілком таємничої фірми.

ЮВІЛЕЙ НОВЕЛІСТА

Нещодавно жителі Прикарпаття святкували 120 років з дня народження свого земляка, новеліста зі світовим ім'ям — Василя Стефаника. З нагоди ювілею в Русові (на батьківщині письменника), Івано-Франківську та інших містах області відбулися зустрічі, письменницькі вечори, літературні читання, мистецькі світлини.

Юрій ЛЕМКО.

Світська хроніка

КРУЛЬ СІВ ЗА РУЛЬ

Поляки кажуть не «король», а «круль».

Чи воно так ласкавіше, чи їм просто так зручніше, хтозна, невідомо, адже в Корюківці по-польськи не розмовляють. Але свого «Короля» мають. Так прозвано В. Пилипченка, голову приміського колгоспу імені Горького. Зрозуміло, що монарші титули марно не видаються, треба заслужити. Пилипченко заслужив. За кілька років він вивів хронічно відстаючий колгосп у передові. Це-таки неабищо. В усьому іншому поводив себе відповідно. Гнути корону перед районним начальством не любив, а нещодавно в конторі колгоспу, під час ревізії, виставив за двері працівника КРУ Мінфіну республіки по Корюківському району. Можливо, народ поблажливо подивився б на ті королівські забави. Але ось увечері 17 травня...

Двоє корюківських міліціонерів — А. Зима та В. Олежко — якраз тої пори чергували на одній із жвавих вулиць свого міста й мали необережність зупинити «Ниву». Упізнавши за кермом товариша Пилипченка, подали знак: мовляв, їдьте, ваша величність, далі. Але йому це чомусь не сподобалось. Він випустив обойму зовсім не королівських слів, а затим пішов у кулачну атаку, після чого змушений був пройти медичний огляд у райлікарні. Там і підтвердилося, що «король» — нетверезий, немов якийсь простий зброєносець першого року служби.

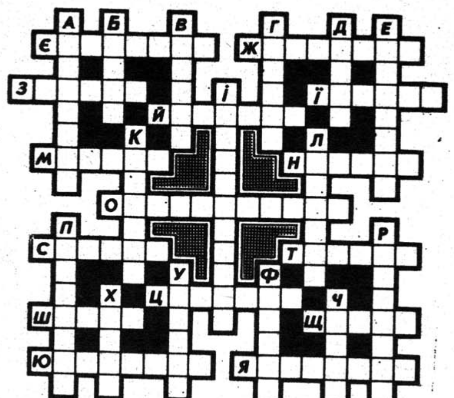
Комуністи колгоспу й району не заплющили очі на такі вибрики. А останнє слово буде за народним судом. Хоча й без того, мабуть, болять голови від прикрих думок: і в самого «Короля», і в тих, хто його таким гарним (не кожному дістається) іменем охрестив.

Олександр ГРИГОРЕНКО.
Чернігівська область.

КРОСВОРД «ВІД А ДО Я»

А. Водноспортивне знаряддя. Б. Стандартна форма документа. В. Момент роботи двигуна внутрішнього згоряння. Г. Стебла кавуна. Д. Вхід, вихід. Е. Фермент, що його виробляє підшлункова залоза. Є. Кінооператор, який зняв на Київській кіностудії фільми «Іван», «Щорс», «Богдан Хмельницький». Ж. Український народний танець. З. Офіційно присвоєна назва, яка означає фах, службовий стан тощо. І. Уявлення про когось чи про щось як про значно краще, ніж воно є насправді. Ї. Чеський письменник, автор п'єс «Ян Жижка», «Ян Гус». Й. Фламандський художник, який працював спільно з Рубенсом. К. Справжнє прізвище відомого поета Олександра Олеся. Л. Троянський жрець, який радив не затягувати до міста троянського коня, за що розгнівані боги наслали на нього велетенських зміїв і ті задушили жерця разом з його синами. М. Площа у місті. Н. Земельні наділи. О. Сім'я відомих українських різьбярів по дереву. П. Парові локомотиви — відставні трудівники залізниць. Р. Відповідь на ребус чи загадку. С. Дім, сад, город. Т. Англійський лорд, який запровадив поняття абсолютної температури та абсолютної температурної шкали, яка й названа за його іменем шкалою Кельвіна. У. Знаменитий стадіон у Лондоні. Ф. Дерев'яний матеріал. Х. Спосіб вишивки. Ц. Обов'язкова безшлюбність католицького духовенства. Ч. Хліб у поемі Тараса Шевченка «Кавказ». Ш. Французький математик, член Академії наук Франції та іноземний член АН в Петербурзі. Щ. Український літературознавець, фольклорист, поет, перекладач, творів Горація, Пушкіна, Горького, Коласа, Словацького. Ю. Колишнє управління в Росії, яке відало металургією в Україні. Я. Актор і режисер, учень М. Старицького.

Склав Анатолій ЯСЕН.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД, ОПУБЛІКОВАНИЙ 7 ЧЕРВНЯ

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Дегаже. 8. Ерідан. 9. «Візаві». 10. Урарту. 11. Таксофон. 14. Дрейф. 16. Ерато. 17. Яранга, 18. Миколайчук. 20. Парсек. 22. Пірет. 23. «Алкід». 24. Прокруст. 26. Бринза. 28. Апогей. 30. Алегро. 31. Стеліт.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Деміург. 2. Тара. 3. Легіт. 4. Перун. 5. Ліза. 6. Кантата. 12. Карбонадо. 13. Фігейреду. 15. Фермент. 16. «Електра». 19. «Вітрила». 21. Ніневія. 24. Патон. 25. Таксі. 27. Нуга. 29. Оцет.

…рафним рядком з Полтави

…ПЛИВЕ …АН

…ських ваго… …дхід «Амфі… …тися поверх… … боліт, сухо… … або крижа… … партія зби… … в Канаду — …изначена на

…ЛОДШИМ

…йняв рі… …рпні збіль… …енню цукру …ограмів. За… …цеві ресур… …онад держ… …ція місце…

…ТАЛА …ОМ

…йняв Сидо… …нком і від… … приміщен… …шившись у … сподобався … колгоспу … передало двоповерховий адмінкорпус під неповну середню школу.

ПИТВО ДЛЯ ФУТБОЛІСТІВ ДОРОЖЧАЄ

Керівництво кременчуцького футбольного клубу майстрів «Кремінь» відрахувало з команди і дискваліфікувало до кінця сезону воротаря Мулиндіна, попередило і оштрафувало на 500 карбованців кожного — Самару, Гусака, Усатого за «порушення спортивного режиму».

ТЕЛЕФОННІ ТЕРОРИСТКИ

У Полтавському аеропорту зчинився переполох: спокійний голос попередив телефоном, щоб зупинили рейс на Київ — у салоні терорист. Дві години шукали терористів, затримали виліт. З'ясувалося, що то розважались дві одинадцятирічні школярки. Батькам жарт обійдеться мало не в 900 карбованців.

Григорій ГРИНЬ,
власний кореспондент «Голосу України».

БАЗАРНИЙ ДЕНЬ

Ціни на ринках республіки цього тижня такі:
(в карбованцях)

	Київ	Чернігів	Івано-Франківськ	Дніпропетровськ	Обухів
Яловичина (за кг)	12—16	7—8	10—15	15	12
Свинина (за кг)	15—20	7—10	12—15	12—18	14
Сало (за кг)	8	6—7	8	8	6
Сир (за кг)	10	5	6	8	5
Сметана (за л)	10—14	5	5	8—10	5
Мед (за кг)	40	25	30	30	30
Олія (за л)	12	8	10	7	5
Картопля (за кг)	2	1—1,2	1	2	1
Цибуля (за кг)	5— 6	4	—	5	3
Огірки солоні (за шт)	1— 2	—	0,5	0,5	—

ПУТА ДЛЯ РЕФОРМАТОРСТВА

Земельна реформа потребує «великих» грошей. За попередніми розрахунками, вона обійдеться Україні в 1,7 мільярда карбованців. Багато це чи мало? Коли порівняти цю суму з орієнтовним розміром річного земельного податку (тільки у сфері АПК близько 1,5 мільярда карбованців), то реформування земельних відносин не дороге.

Набагато складнішою є проблема кадрів для реформи. Лише для заміщення посад землевпорядників у Радах базового рівня потрібно 11 тисяч фахівців, а всього необхідно 15 тисяч чоловік. Нині два землевпорядні факультети вузів республіки щорічно набирають 100 студентів, а два технікуми — 75 учнів. Щоб задовольнити потребу в кадрах землевпорядного профілю, принаймні за 10 років, треба збільшувати щорічний набір у вузах до 500 чоловік, а у технікумах — до 900 чоловік. Така програма вже розробляється, але й реформа не жде. Бо інакше це буде не новація, а тупцювання на місці.

Тепер про інший аспект. Верховна Рада УРСР 27 березня затвердила нове Положення про порядок надання і вилучення ділянок, а також три форми державних актів: на право довічного успадкованого володіння землею; на право постійного володіння; на право постійного користування. Тобто створено базу для вирішення питань перерозподілу земель місцевими Радами народних депутатів. Однак і до цього часу працівники на місцях, особливо громадяни, які хочуть одержати землю, скаржаться на те, що Земельний кодекс не діє. Співробітники нашого інституту беруть участь у проведенні інвентаризації земель, у встановленні меж Рад і населених пунктів та у семінарах з питань земельної реформи для голів сільських, селищних і міських Рад, відповідних фахівців. Таким чином, ми маємо необхідну інформацію про хід реформування земельних відносин. Як нам бачиться, сьогодні кодекс не діє там, де не діють місцеві органи влади. Окремі їхні керівники до цього часу ще не ознайомилися з

Земельна реформа: пошуки і проблеми

Кодексом навіть у першому читанні. Більшість голів сільських і селищних Рад не знає прав відповідної Ради по регулюванню земельних відносин. Окремі з них вважають, що і тепер землею розпоряджаються голови колгоспів і директори радгоспів. Тому, мовляв, без згоди останніх земля не може надаватися навіть селянам.

Названі недоліки, безсумнівно, стримують проведення реформи, але її больова точка в тому, що до цього часу в нас не має обгрунтованих напрямів проведення земельної політики. Особливо це простежується на тлі дій Верховної Ради та уряду Російської Федерації. Почасти (у нас) робота місцевих Рад народних депутатів по перерозподілу земель ніким не координується. По сьогодні не розроблено рекомендацій щодо зменшення або перерозподілу обсягів держзамовлень на продаж сільськогосподарської продукції у разі вилучення сільськогосподарських угідь. Саме цим пояснюється у багатьох випадках відмова дати землю.

Наше українське фермерство, порівняно з іншими республіками, перебуває ще в гіршому стані. До цього часу не прийнято Закон про селянське (фермерське) господарство. А в бюджеті не передбачено коштів для розвитку фермерських господарств, як і не розроблено системи матеріально-технічного забезпечення, кредитування і обслуговування господарств. Вкрай повільно вирішуються або не вирішуються зовсім клопотання громадян про надання їм земель для організації фермерських господарств.

Не дивно тому, що загалом у республіці менше фермерів, ніж у кожній з деяких областей Росії. Або той факт, що окремі жителі з Кіровоградської області переїхали у Львівську і там одержали землю. У своїй їм її ніхто не давав. Отже, про рівноправний розвиток нових форм господарювання на землі говорити ще рано. Селянам доведеться деякий час виборювати в адміністративно-командної системи права на вільний вибір форм господарювання, особливо коли місцеві Ради й надалі не виконуватимуть своїх прямих функцій — надання земель.

Після квітневого подорожчання загострилась і проблема землі для міських жителів, особливо для розвитку садівництва і городництва. Нині ділянки у садах мають 2060 тисяч сімей, а колективними городами користуються 820 тисяч родин. А 9200 тисяч сімей мають присадибні наділи. Отже, загалом понад 12 мільйонів родин користуються сьогодні земельними ділянками для вирощування картоплі, овочів, фруктів. Близько 2 мільйонів сімей мають прибудинкові ділянки у містах і селищах міського типу. Таким чином, з загальної кількості 18 мільйонів родин у республіці близько 4 мільйонів не мають земельних ділянок. Якщо припустити, що 3 мільйони з них займатимуться садівництвом або городництвом, то для цього потрібно буде надати 300—350 тисяч гектарів земель. І це ми повинні вирішити в першу чергу, задовольнивши потреби кожного бажаючого у ділянці під сад або город. Так званий виробничий принцип формування садівницьких товариств призвів до того, що ділянок не одержали пенсіонери, інваліди, інші пільговики. Тобто найбільш соціально незахищене населення.

З введенням у дію Земельного кодексу і значн збільшенням граничних р мірів особистих підсобних господарств частину земель громадського використання доведеться передати до складу сільських населених пунктів на розширення присадибних наділів. Практика здійснення земельної реформи у Львівській та Івано-Франківській областях і наші прогнози та розрахунки свідчать, що в найближчі три-п'ять років розміри особистих підсобних господарств ймовірно збільш 2,7—3 мільйони сімей, вівши їх у середньому до 1 гектара. Для цього необхідно 1,9—2,2 мільйона гектарів угідь. З урахуванням можливої організації фермерських господарств землеволодіння громадян за три-п'ять років може зрости на 2,3—2,8 мільйона гектарів досягти 4,8—5,3 мільйо гектарів, або 11,4—12,5 відсотка всієї площі сільськогосподарських угідь республіки.

Леонід НОВАКОВСЬКИЙ,
академік Української Академії аграрних наук, директор Українського науково-дослідного і проектно - вишукувального інституту по землеустрою.

ЛИШЕ ДЛЯ ЗАМІЩЕННЯ ПОСАД ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ У РАДАХ БАЗОВОГО РІВНЯ ПОТРІБНО 11 ТИСЯЧ ФАХІВЦІВ, А ВСЬОГО НЕОБХІДНО 15 ТИСЯЧ ЧОЛОВІК.

ЯК НАМ ЗДАЄТЬСЯ, СЬОГОДНІ КОДЕКС НЕ ДІЄ ТАМ, ДЕ НЕ ДІЮТЬ МІСЦЕВІ ОРГАНИ ВЛАДИ. ОКРЕМІ ЇХНІ КЕРІВНИКИ ДО ЦЬОГО ЧАСУ ЩЕ НЕ ОЗНАЙОМИЛИСЯ З КОДЕКСОМ НАВІТЬ У ПЕРШОМУ ЧИТАННІ.

ЗАГАЛОМ У РЕСПУБЛІЦІ МЕНШЕ ФЕРМЕРІВ, НІЖ У КОЖНІЙ З ДЕЯКИХ ОБЛАСТЕЙ РОСІЇ.

Є й така думка

РОЗЖЕНЕМО КОЛГОСПИ?

Чому у нас в кожному районі по-справжньому сильних господарств лише одиниці? Кажуть, робили для показу, щоб було куди всілякі делегації возити. Згоден, подекуди «робили», не шкодуючи для них ні грошей, ні матеріалів, ні всього іншого. Але й багато таких, що «робилися» самі. Як наш радгосп, наприклад, де за державний кошт збудовано лише школу-інтернат та кілька квартир для її вчителів. Усе ж інше, що маємо, чого досягли — плоди наших зусиль. Та ще результат того, що наважувались не виконувати багатьох «цінних» вказівок згори. І саме останнє, мабуть, найголовніше: в умовах адміністративно-командної системи робити не за вказівкою, а на власний господарський розсуд було під силу лише одиницям. І завдяки, у першу чергу, оцим «одиницям» країна ще не стала голодною зовсім.

А що ж основна маса колгоспів і радгоспів, серед яких безліч таких, що самі більше з'їдають, ніж виробляють? Чекає манни небесної від реалізації Закону про пріоритетний розвиток села.

А тим часом люди лають колгоспи і колгоспників. Хоч лаяти треба не їх, а **колгоспну систему,** за якої колгоспи, а особливо радгоспи, позбавлені найголовнішого — можливості самостійно користуватися землею і вільно розпоряджатися продукцією, яку самі виробляють.

Я за те, щоб на землі були різні господарі — і колгоспи, і кооперативи, і фермери, і орендарі. Саме господарі, а не наймити командно-розподільчої системи. Наш радгосп — елітно-насінницьке господарство, і ми давно підтримуємо зв'язки з господарством аналогічного профілю із Чехо-Словаччини. Там у народному господарстві здійснено приватизацію. Але про ліквідацію колгоспно-радгоспної форми виробництва мови не ведеться. Скоріше навпаки. Там селяни практично не мають присадибних ділянок, не тримають на подвір'ї корів та свиней. А продовольчі магазини, як це нам не дивно, переповнені продуктами харчування. Більше того, у Чехо-Словаччині — проблема з перевиробництвом сільгосппродукції. Чому так сталося? Тому, що держава здійснила величезні капіталовкладення в аграрний сектор, створила матеріально-технічну базу, яка дала можливість запровадити прогресивні технології. Це піднесло престиж сільських професій, зробило працю селянина значно легшою і продуктивнішою.

Ми десятки років говоримо про необхідність виготовлення високоякісного вітамінного сіна для ферм. Говоримо-говоримо, а сіна немає. А наші сусіди довго балакати не стали. Уряд розробив програму, прийняв відповідну постанову — і за рахунок держави протягом двох років на всіх фермах збудували типові сіносховища з активним сушінням трав без ручної праці.

Або таке. Недавно на республіканській нараді було піддано гострій критиці господарство Українського інституту картоплярства за низьку врожайність картоплі. Я знаю це чудове господарство. Працьовиті, грамотні люди у ньому. Але високих урожаїв картоплі тут не матимуть ніколи, бо немає у них типового сховища на насіннєву картоплю. І в цьому провина не вчених, а командної системи, яка не забезпечила господарство відповідною матеріально-технічною базою.

Без солідних державних капіталовкладень у сільське господарство ми багато чого не досягнемо. Але вкладень розумних, цілеспрямованих, а не таких, як, наприклад, у Нечорнозем'я. Причому, це стосується всіх форм господарювання на землі.

Переконаний, що з переходом до ринку колгоспи і радгоспи залишатимуться головними виробниками продуктів харчування. Це аж ніяк не означає, що колгоспи і радгоспи мають виступати проти приватизації у сільському господарстві. Навпаки, вона має стати могутнім стимулом господарського ставлення до землі, техніки, майна. У нашому господарстві вже ведеться підготовка до створення акціонерного товариства. Селянин має стати господарем. Але держава, щоб мати віддачу, повинна спочатку допомогти всім — і колгоспам, і кооперативам, і фермерам та орендарям. Стимулювати розвиток, а не намагатись якнайбільше висмоктати — лише це може забезпечити успіх.

Микола ЗІНЧУК,
директор радгоспу.
село Тучин
Гощанського району
Ровенської області.

«ТЕКНОХЕЛП» ПРОТИ КОЛОРАДА

Колоради можуть спати спокійно. І цього року, як і торік, отрути не вистачить. І знову, уже вкотре, ми недоберемо тонн картоплі. Тих самих, яких так не вистачатиме при «гонці» цін. І чи не тут початок ланцюга картоплянних втрат?

Але є надія. Вона у молодих вчених-хіміках, які, знаючи лабіринти системи, можуть і йдуть на пошуки виходу. Їм би тільки місяць протриматися та рік вистояти...

Молоді співробітники Київського політехнічного інституту розробили технологію виробництва екологічно безпечних препаратів для боротьби із шкідниками — перитроїдів. «Ми не відкрили Америки, займаючись цією науковою розробкою, — розповідає директор малого підприємства «Текнохелп» Вадим Кротов. — Перитроїди вже років п'ятнадцять використовуються в усьому цивілізованому світі, за винятком хіба що нас і країн Африки». Переваги цих речовин незаперечні. Якщо хлор-препаратів, якими ми й донині користуємося, потрібно від 800 грамів до кілограма на один гектар, то перитроїдів — від 25 до 40 грамів. Ефективність їх у принципі застосування: якщо внести їх під вечір (сонце негативно впливає на ефективність), то на ранок функція препарату буде виконана: личинки загинуть. А ще через тиждень від нього в грунті не залишиться й сліду — «Мавр убив колорада», Мавр повинен піти»...

Найдальше в розробці перитроїдів пішли французи. У Франції одне з найбільших виробництв препарату децис — одного з кращих у світі (і найдешевшого). У нас також займалися цією темою і зробили свій препарат — перитрин (товарні назви його різні). Але виготовляли за дуже невдалою технологією: надзвичайно складною і трудомісткою. А в результаті одержували мізерну кількість речовин. Тому, по-перше, він дорогий, а по-друге, постає дилема: або сипати на поля інші отруйні речовини, або ж зливати в ріки не менш отруйні відходи від виробництва пермітрину.

Мале підприємство «Текнохелп» почало свою діяльність з наукових розробок нових перитроїдів. Потім, облишивши всі інші справи, приступили до розробки нових технологій. Створена ними технологія в лабораторних умовах дала непогані результати, але цього мало. Для організації великого перитроїдного виробництва потрібні солідні грошові вклади, особливо на початку.

Наука — аграрникам

Хоча проблема грошей — далеко не єдина і навіть не основна. Врешті-решт знайшлися люди, які зацікавились і вклали гроші в цю справу, розуміючи, що миттєвої вигоди від цього вони не одержать. У стадії становлення ще одне мале підприємство в Ровно, яке буде займатися розробкою саме виробничих технологій. Це вже дослідно-промислове підприємство потужністю від 300 кілограмів до тонни перитроїдів. Але тут і постає одна з головних проблем — дозвіл на застосування препарату.

Такий документ — це масштабні, довготривалі випробовування, які коштують близько мільйона карбованців. Це в разі абсолютно нової наукової розробки. Якщо ж випускати речовину, уже випробувану на Заході, то це — величезні штрафи, бо всі зарубіжні фірми патентують свою продукцію. «Ми знайшли досить ефективний перитроїд, — розповідає комерційний директор «Текнохелпу» Антон Кирій, — який уже 15 років застосовується в усьому світі. І строк дії патенту на нього закінчився. Але доки у нас не буде відповідних документів на право виготовлення і продажу, ми не можемо його виробляти».

Парадокс у тому, що найзацікавленішою у виробництві екологічно безпечних засобів боротьби із шкідниками мала б бути держава. Але вона ж хоче заробити на цьому двічі. Перший раз, даючи дозвіл, і вдруге — за рахунок ефективності самого препарату. Адже ситуація на сьогодні така, що перитроїдів взагалі нема, а попит на них величезний, особливо серед приватних власників. Адже люди думають, що вони будуть споживати: хімікати разом з картоплею чи чисту картоплю. Хоча таке виробництво розраховане і на великі агрофірми, керівники яких думають про екологічну чистоту своєї продукції.

Щоправда, думають про екологію і про наше з вами здоров'я далеко не всі. «Ми робили невелике опитування, — продовжує комерційний директор, — щоб мати якесь уявлення про попит. І в «типовому» колгоспі нам просто відповіли: «Нехай краще колорадський жук усе з'їсть, ніж ми у вас за такі гроші той препарат купуватимемо».

Справді, вартість тонни перитроїдів (близько мільйона карбованців) залякає кожного. Але в перерахунку на гектар (25 грамів) ціна препарату є прийнятною як для приватного сектора, так і для великих господарств. А лякає колгоспних «босів» скоріше зовсім інше. Адже перитроїди потрібно ще й правильно застосовувати, точно дотримуючись агротехнічних термінів, інакше ніякого ефекту від їх застосування не буде. Це ж не хлорофос, який і через місяць залишиться в грунті і «свого» жука знищить. Перитроїди вводяться періодично з появою личинок, тому що через тиждень-другий їх уже не буде в грунті. А це при нашій системі господарювання дуже складно. На Заході (вони багаті) сільськогосподарські культури обприскують перитроїдами тричі. Для нашого сільського господарства навіть разове застосування такого препарату буде великим здобутком і дасть великий економічний ефект.

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

МОЛОДІ СПІВРОБІТНИКИ КИЇВСЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ РОЗРОБИЛИ ТЕХНОЛОГІЮ ВИРОБНИЦТВА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ БОРОТЬБИ ІЗ ШКІДНИКАМИ — ПЕРИТРОЇДІВ.

НА ЗАХОДІ (ВОНИ БАГАТІ) СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ КУЛЬТУРИ ОБПРИСКУЮТЬ ПЕРИТРОЇДАМИ ТРИЧІ. ДЛЯ НАШОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА НАВІТЬ РАЗОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ ТАКОГО ПРЕПАРАТУ БУДЕ ВЕЛИКИМ ЗДОБУТКОМ І ДАСТЬ ВЕЛИКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ.

Резонанс

А МОЖЕ — РАФІНОВАНИЙ БЮРОКРАТ?

Саме таке запитання виникло, коли прочитав матеріал «Рафінований стереотип». І пригадалися давні часи, коли батько сам вів своє господарство, а повертаючись з базару, завжди привозив жовтий цукор. Як на кого, а нам, малюкам, він більше смакував, ніж білий. Від нього йшов якийсь дивний запах чи то польових квітів, чи то самої матінки-землі.

Пройшли роки і, йдучи назустріч «побажанням трудящих», хтось на жовтий цукор наклав вето. В продаж став надходити лише білий, хоча й для здоров'я шкідливіший, та й коштує дорожче. Думаю, що це вже витівки рафінованого бюрократа. Те, що ми губимо стільки солодкої продукції — йому байдуже. Те, що витрачаються зайві мільйони карбованців, — теж до уваги не береться. Аби крутилось колесо, аби було більше витрачено кіловат-годин, людської праці тощо. Адже все це складає видимість високих показників на виробництві.

Думається, що це питання міг би розв'язати український уряд. Навіть якби у продаж поступав і білий, і жовтий цукор — на любителя. А про заводські потужності цукроварень боятися нічого — їх легко можна пристосувати для виробництва чогось іншого.

Петро ГРИЩЕНКО,
журналіст.

Одеса.

ПОСЕРЕДНИК ПЛАТИТЬ

На шляху до ринку

Несподіваний інтерес до машин, які довгий час стояли в колгоспі імені Богдана Хмельницького без діла, проявило Близнюківське районне відділення акціонерно - комерційного Агропромбанку Харківської області. Таку увагу викликала купівля господарством нової техніки.

— Здавалося б, яке нам діло до того, що колгосп купує, а що у нього стає непридатним? — говорить керуюча відділенням банку О. Г. Стригунова. — Виявляється, якщо хочемо заробити, найбезпосередніше. Рахунок господарства в момент одержання ресурсів був порожній. Але це не хвилювало Близнюківський райагропромпостач. Банкрутство з вини неплатника йому не загрожувало. Прогоріти скоріше міг... банк. Уклавши з підприємством постачання договір на проведення факторингових операцій, беремо на себе погашення боргів його клієнтів. Як тільки техніка була доставлена в колгосп, відразу ж перерахували постачальникові належну суму. Одержувати з невдачливого покупця платежі вже належало банку. Під вексель дали йому відстрочку, підказали, як вийти з фінансового тупика. Одним з джерел поповнення колгоспної каси став розпродаж непотрібних машин.

Банк надав колгоспові рекламні послуги: допоміг знайти покупця. При його сприянні господарства району реалізували торік лишки техніки на 800 тисяч карбованців, на 700 тисяч — запчастин. Позбутись баласту допомогло і таке нововведення: чим більше неліквідів, тим менший банківський кредит. А значить і можливість для придбання нових машин знижується.

УКРІНФОРМ.

Колись, мабуть, було господарство. І був тому реманенту господар. Тин не валився, стріха не текла і земля родила. Щедро.

Страшно, коли все воно — наше. І все — нічиє...

Фото Олександра ГЛЯДЄЛОВА.

Експрес-новини

У Будапешті відбулися переговори президента Угорщини Гьонца з президентом Ізраїлю Герцогом. Під час перебування в Угорщині Герцог зустрівся з прем'єр-міністром УР Антоллом і представниками релігійних кіл країни.

* * *

В Індії відновлено проведення загальних парламентських виборів, які були перервані трагічною смертю Ганді. На думку західних експертів, великого успіху може добитися права партія «Бахарата джаната парті».

* * *

Президент Ірану Рафсанджані закликав світову громадськість докласти всіх зусиль для захисту мусульман-шиїтів, яких бомбардує іракська авіація. Як повідомило агентство ІРНА, багдадський режим мобілізував ще 100 тисяч військовослужбовців для боротьби з шиїтами на півдні Іраку.

* * *

Член уряду Південно-Африканської Республіки Лоуб передав до парламенту країни законопроект, який, на його думку, нанесе потужний удар по системі апартеїду. Законопроект передбачає анулювання документа, згідно з яким усі жителі ПАР від моменту народження поділяються за расовими ознаками.

* * *

Кубинські комуністи вирішили провести свій з'їзд у жовтні цього року. Як повідомила газета «Гранма», з'їзд розпочне свою роботу 10 жовтня. Президент Куби Кастро заявив, що в партії не відбудеться значних змін, і делегати не мають наміру обговорювати питання багатопартійності та ринкових відносин.

* * *

Держдепартамент США оголосив, що глава російського парламенту Єльцин на наступному тижні прибуде до Вашінгтона.

ОБЕРЕЖНО: МАФІЯ

З початком перебудови й розпадом централізованої авторитарної структури влади в Радянському Союзі місцеві темні сили з'явилися на кону, щоб заповнити вакуум. Нині не тільки процвітає тіньова економіка, що якоюсь мірою існувала завжди, але в усіх областях країни виникла тіньова структура влади у формі організованої злочинності. Чим більше уряд зволікає зі зламом старих бюрократичних економічних систем, чим менше відношення має офіційна економіка до реального життя, тим більшої влади набувають злочинці.

Злочинність у всіх формах різко зросла з 1987 року: це перший рік, коли Міністерство внутрішніх справ опублікувало статистичні дані про злочинність. Значною мірою її зростання приписують організованій злочинності. Мафія помітна, і вона тероризує населення, яке не звикло до насильства в повсякденному житті. Засоби масової інформації публікують сенсаційні повідомлення про організовану злочинність, і її використовують як політичну зброю політичні діячі.

Радянське Міністерство внутрішніх справ, у віданні якого знаходиться міліція, саме замішане в корупції. Постового міліціонера підкупити легко. У найнижчих чинів платня складає суму, еквівалентну семи доларам на тиждень. Щоб підробити, багато міліціонерів за сумісництвом працюють у готелях і беруть гроші у проституток за те, що пропускають їх у готель. «Міліція — це майже організована злочинність», — каже економіст з Берклі Грегорі Гроссман.

У Радянському Союзі термін «мафія» використовується в широкому розумінні. Маються на увазі не тільки спекулянти й гангстери, але й апарат. І це дещо більше, ніж просто жарт. Чиновницький апарат спирається на свій контроль над потоком інформації, товарів і послуг. Система розподілу продовольства не розвалилася, вона розпродана ринковим механізмам.

У деяких республіках Середньої Азії мафія, як стверджують, діє в тандемі з партійною структурою, у неї навіть є своя міліція й система покарань поряд з аналогічними офіційними органами. Тут організована злочинність має феодальний характер. «Боси мафії можуть без усяких проблем стати фундаменталістськими мусульманськими владарями, а етнічні конфлікти перетворюються в міжусобну війну».

Етнічні банди можна бачити на вулицях великих міст. Стиль цих банд, озброєних до зубів, — навіть ізраїльські автомати «Узі» дістати легко завдяки нелегальному ринку зброї, що процвітає, — нагадує еру «сухого закону» в США: бійки за контроль над районами Москви, перестрілки на вулицях і в ресторанах, бойовиська в центрі столиці.

Іноземним підприємцям звичайно пропонують укладати угоду директори підприємств. «Приїжджайте в Москву, я скажу вам, за який столик вам потрібно сісти в Міжнародному центрі торгівлі, і я гарантую, що через тридцять п'ять секунд до вас підійдуть з пропозицією укласти угоду», — каже Петро Оренський, консультант з питань торгівлі з Америкою і спільних підприємств. Він описує інцидент, який стався недавно: «Підійшов якийсь парубок і сказав, що в нього є парфюмерний концентрат, який зберігається на його підприємстві. Коли ми розговорилися, з'ясувалося, що за чотири-п'ять років він накопичив цього концентрату на мільйони карбованців, а тепер намагається продати його на ринку. Сталь, пластмаса... Подібну тактику застосовують на всіх підприємствах. Дані про виробництво занижуються, а надлишки продаються тим, хто більше платить».

Будь-яке підприємство чи приватна особа, які мають доступ до великих сум, особливо в іноземній валюті, — потенційна мішень мафії. Біля ресторанів, підприємств, які займаються імпортом і експортом, і у спільних підприємств вимагають гроші. Якщо директор ресторану відмовляється платити — ресторан спалюють. В цьому році одного московського стоматолога, в якого лікувалися й іноземці, по-звірячому мордували і вбили у нього вдома. Було відомо, що злочинці неодноразово пробували вимагати з нього гроші, погрожували йому, а він відмовлявся їм платити. Місцева мафія намагалася одержати гроші з «Піцца хат» у Москві. Коли дирекція ресторану звернулася до властей, їй відповіли: «Ми нічого не можемо зробити».

Справи кримінальні

Іноземні компанії і спільні підприємства якоюсь мірою застраховані від помсти мафії, тому що вони іноземці, але їх та їхніх місцевих партнерів радянська система, по суті, не захищає. Це дає мафії можливість займатися рекетом. Оскільки існує так багато різних груп мафії, перша з них, яка звертається до вас, звичайно пропонує захистити вас від інших злочинних груп. Якщо іноземні компанії чи спільні підприємства відмовляються платити гроші за те, щоб їх захищали, як це зробила «Піцца хат», може бути, що ні їх самих, ні їхню власність не зачеплять, але мафія — це могутня організація, вона може нашкодити. Наприклад, дуже ефективно відлякувати клієнтів. Вона навіть може вплинути на державні структури, які не нададуть вам такої допомоги, як установка факсимільного апарата чи телефона.

Ось що розповідає Хеггерті, американський бізнесмен, спільне підприємство якого вступило в конфлікт з місцевими мафіозі: «Становище таке, що аж ніяк не стимулює бізнесменів, які намагаються вести справи в СРСР». Оскільки банківські рахунки тут менше прийняті, ніж у інших країнах, існує неофіційна банківська система, і люди, які мають гроші готівкою, позичають їх на фінансування якихось підприємств. Наскільки можна судити, потік таких коштів прямує з південних республік, особливо з Грузії й Азербайджану, на північ: така думка Владимира Тремла з університету Дьюка. Існує нелегальний ринок золота. Воно таємно вивозиться з країни. Стверджують, що цим займається організована злочинність і навіть власті. Вимагаються гроші у спільних підприємств, і вважають, що в цьому бере участь і західна мафія.

Є свідчення того, що зростає таємна торгівля наркотиками, пов'язана з мафією. Це в основному торгівля коноплею і опіумом з середньоазіатських республік. Підпільні лабораторії виробляють з опіуму героїн та інші дорожчі наркотики.

Спроба Москви в цьому році завадити діяльності спекулянтів, зокрема спекулянтів валютою, вилучивши з обігу 50- і 100-карбованцеві купюри, як вважають, була в цілому неефективною. Припускають, що злочинці перевели значну частину своїх грошей в іноземну валюту й золото, застрахувавшись таким чином від перипетій з карбованцем. «Велика небезпека в тому, що злочинні елементи стануть новими капіталістами. У них є гроші, влада і зв'язки», — каже Гроссман.

Насправді, мафія стає авангардом класу підприємців, що народжується. В Радянському Союзі злочинці і клас підприємців — це часто одні й ті самі люди.

«Інтернешнл стретіджіз мегезін» (США).

Погляд

«Ейфелева башта потребує захисту» — під таким заголовком одна з французьких газет повідомила про ініціативи уряду у створенні європейської системи оборони. Як заявив міністр закордонних справ Франції Ролан Дюма, незважаючи на те, що питання безпеки є актуальним, про повернення країни до структури НАТО не може бути й мови.

Інформ-шоу

У НИХ ЖУРНАЛІСТИ — ТЕЖ БІДНІ

Важко нині бути в Америці молодим спеціалістом, який щойно закінчив університет. Бракує робочих місць. За інформацією Центру досліджень з працевлаштування Університету Флориді, 30 відсотків випускників 1991 року залишаться без роботи, а 25 відсотків (що на 5 відсотків більше, ніж завжди) продовжуватимуть свою освіту, щоб уникнути труднощів у пошуку роботи.

А серед тих, хто швидше знайде місце за спеціальністю, будуть молоді спеціалісти технічних професій, перш за все інженери-хіміки. До того ж їх початкова зарплата буде найвищою і сягатиме 38 тисяч доларів на рік. Інженери-механіки та інженери-електрики можуть розраховувати на 34,5 тисячі доларів, програмісти— на 33 тисячі. Досить непогано, якщо порівняти із середньою зарплатою по країні — 22 тисячі доларів.

Далі можливі доходи розподіляються таким чином: фізики — 30,5 тисячі доларів, бухгалтери — 27 тисяч, геологи — 24,6 тисячі, спеціалісти з маркетингу та математики — 24,2 тисячі, вчителі — 21,6 тисячі.

Найбільш невигідною професією є журналістика. Молодий журналіст може розраховувати лише на 19,5 тисячі доларів на рік.

ЛІТНЯ ПРАКТИКА... СЕРЕД РОЗБІЙНИКІВ

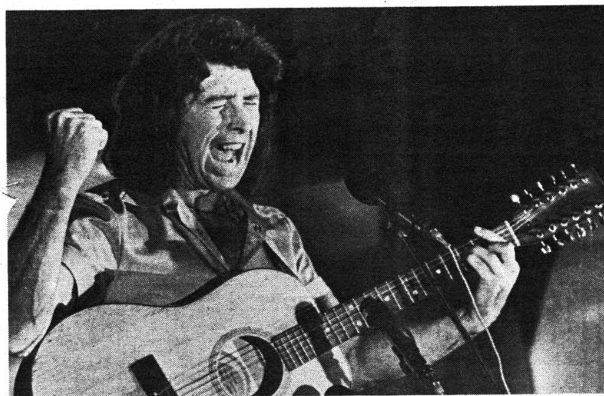
Студенти їздять на практику не тільки в Радянському Союзі. Але, наприклад, японці можуть набувати досвіду і далеко від батьківщини. Отак і поїхали до Пакистану три хлопці з Країни Сходу Сонця, щоб вивчити можливості судноплавства на одній з найбільших рік Азії Інді. Але через певний час одна з численних бандитських ватаг припинила їх цікаву подорож. Грабіжники взяли студентів у полон, вимагаючи два мільйони викупу. А щоб власті не мали сумніву щодо подальшої долі в'язнів, викрадачі відпустили одного з них, аби він «яскраво» розповів про можливі страждання його друзів. Наляканий студент дістався Ісламабада, і все повідав дипломатам своєї країни.

Після цього під тиском посольства було піднято на ноги майже всю поліцію провінції. Проте джунглі надійно ховали і бандитів і жертв. Судячи з усього, главаря ватаги, що мала вдосталь зброї та харчів, попереджали місцеві «інформатори», оскільки час від часу банда змінювала місце розташування.

Однак невідомо чому одного травневого дня студентів було відпущено. Власті стверджують, що не сплачували викупу. Деякі газети пишуть протилежне. Але після звільнення молодих японців почалася ще одна широкомасштабна операція з прочисування лісу, де могли б бути розбійники, які цього зовсім не злякалися, навпаки, викрали ще сім чоловік і чекають, поки їх родичі назбирають гроші.

НАША ПІСНЯ— НАША ДОЛЯ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

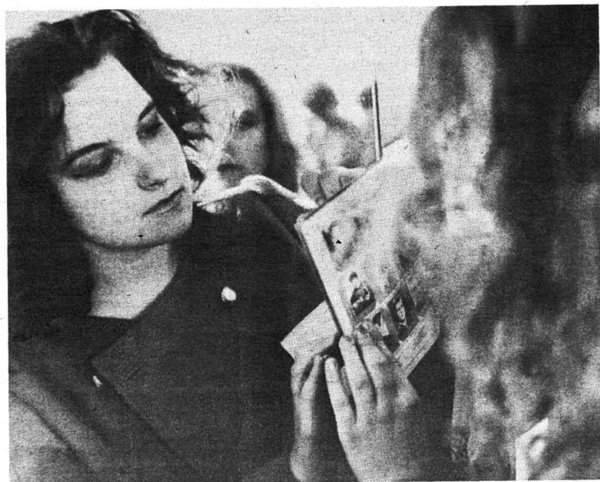

Про що співали українські виконавці на фестивалі у Луцьку! Легше, мабуть, сказати про що не співали. Бо кожна пісня — це зліпок з нашого життя. І кожний співак намагався донести до слухачів свій біль. І за нерозділене кохання, і за нашу українську мову й культуру, і за наші черги, і наш незрозумілий іншому світові спосіб життя. А як звучали покладені на музику відомі всім рядки українських поетів!

І добре, що маленький Луцьк стає одним із пісенних центрів республіки, куди щороку злітатимуться українські солов'ї. І не тільки з великих і малих міст України, а і з-за кордону. Саме завдяки ентузіазмові колишнього музиканта, а нині директора фірми «Світ» і директора фестивалю Олексія Левченка «Оберіг» набуває все більшого авторитету. Ось уже й запросили його лауреатів до Сопота, де проходитиме фестиваль української культури.

Отож щасти тобі, «Оберіг».

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ЗДОРОВИЙ РОЗУМ НЕ СПРИЙМАЄ Й ТАКОГО БЕЗГЛУЗДЯ. ЗА РЕКОМЕНДАЦІЯМИ ДЕРЖАВНОЇ САНІТАРНОЇ СЛУЖБИ КРАЇНИ ТИМЧАСОВО ДОПУСТИМІ РІВНІ РАДІОАКТИВНОГО ЗАБРУДНЕННЯ КОРЕНЕПЛОДІВ УДВІЧІ СУВОРІШІ ДЛЯ ХУДОБИ, НІЖ ДЛЯ ЛЮДЕЙ...

ПАТРІОТИ ЧИ ВОРОГИ?

Лани народицького колгоспу імені Петровського, що на правому березі річки Уж, щедро «удобрені» радіоактивними елементами. Довелося залісити їх. Для цього засіяли з вертольота насінням лісових дерев — наземну техніку гамма-фон не дозволяв застосовувати. А лівобережжя використовується для вирощування картоплі.

Донедавна Народиччину називали картоплярським Донбасом, бо вона щедро родила на цих землях. Навіть у перші післяаварійні роки за картоплею до району тягнулися довгі вервечки автомашин з Подніпров'я, Таврії, Кубані. Згодом у зв'язку з перепрофілюванням сільськогосподарського виробництва картоплярський лан скоротився майже вдвічі, повністю виведено з сівозміни льон, хміль. Це — найприбутковіші культури. Що ж тепер робити двадцяти колгоспам? Переорієнтуватися на насінну картоплю? Але ж на нинішній рік укладено договори на поставку тільки двох тисяч тонн замість 10 тисяч. А як бути з придбанням бензину, солярки, мінеральних добрив автомашин, тракторів, інших матеріально - технічних ресурсів? Без укладення договорів контрактації сільськогосподарської продукції їх не одержати. Мало мажору і в тваринницькій галузі.

— Майже всі корми, — говорить агрохімік-радіолог дозиметричного пункту С. Никоненко, — «брудні». В кілька разів більший тимчасово допустимих рівнів вміст радіоактивного цезію в зеленій масі, коренеплодах, силосі. В сіні — також.

Не дивно, що продукція тваринництва щедро приправлена радіонуклідами. Надто молоко. З чверті колгоспів воно надходить на переробку в межах тимчасово допустимих норм.

Наприкінці 1988 року тимчасово допустимі рівні пожорсткішали. Але тільки не стосовно молока.

Здоровий розум не сприймає й такого безглуздя. За рекомендаціями державної санітарної служби країни, затвердженими її головним лікарем А. Кондрусьовим, тимчасово допустимі рівні радіоактивного забруднення коренеплодів удвічі суворіші для худоби, ніж для людей. При цьому мова йде тільки про цезій. А інші нукліди, наприклад, стронцій? В Білорусії тимчасово допустимі рівні сумарної бета-активності продуктів харчування і питної води на порядок, а то й більше вищі, ніж на Україні.

— Ми виробляємо продукцію, забруднену радіонуклідами. То хто ми: патріоти чи вороги народу? — цілком слушно запитав районну партійну конференцію її делегат, голова правління колгоспу імені Горького М. Миколайчук.

— Пропоную, — продовжив його думку колега з колгоспу імені Фрунзе Д. Смик, — оголосити: «Хлібороби Народицького району не відповідальні перед суспільством за те, що виробляють радіоактивну продукцію».

Отже, в районі ще задовго до Указу Президії Верховної Ради Української РСР «Про відповідальність за порушення вимог режиму радіаційної безпеки, заготівлю, переробку і збут радіоактивно забруднених продуктів харчування» били на сполох, прагнули привернути увагу до болючої проблеми. Однак і досі господарства залишаються між Сціллою і Харибдою: між необхідністю в небезпечних умовах виробляти продукцію і докорами сумління з приводу доцільності її виробництва. Хіба це не кара господня — творити водночас і добро, і зло?

Микола АТАМАНЧУК,
редактор народицької районної газети «Жовтневі зорі».
Житомирська область.

У селі Терехів, як і в інших селах 30-кілометрової зони, теж живуть самосели. Серед тих, хто повернувся додому після поневірянь у чужих краях, й Іван Петрович Чеховський.

Фото Олександра ГЛЯДЄЛОВА.

ВИМІРЮВАННЯ ПОСЛИНЕНИМ ПАЛЬЦЕМ

доводиться робити людям, якщо вони хочуть дізнатися про радіаційні умови свого життя...

ЦІЛКОМ ПОКЛАДАТИСЯ ЛИШЕ НА ОФІЦІЙНІ ЗАЯВИ ПРО ТЕ, ЩО РІВНІ РАДІАЦІЇ НЕ ВИЩІ ЗА ПРИПУСТИМІ, ПІСЛЯ ЧОРНОБИЛЯ ЩОСЬ НЕ ХОЧЕТЬСЯ. НА ЖАЛЬ, НЕ МОЖНА ПРО ТІ РІВНІ ДОВІДАТИСЯ Й САМОТУЖКИ, БО ДОСІ НЕМАЄ-ТАКИ У НАС ДОЗИМЕТРІВ ДЛЯ МАСОВОГО ПОКУПЦЯ...

Впродовж останніх років збирав дані про різні аспекти радіаційної загрози, що наводилися в нашій пресі. Склалось враження, що люди ще не усвідомили до кінця серйозність свого становища. Адже ми спокійно живемо в умовах ризику радіаційного опромінення, що постійно підвищується.

Що ж конкретно нам загрожує?

Власне, про Чорнобиль говорити не треба. Але слід зазначити, що атомні станції, на яких вироблялися компоненти для атомних бомб, побудовано не тільки під Києвом, і не тільки в нас у Союзі, але й у інших країнах. Сьогодні ми визнаємо, що типи реакторів і розташування АЕС далекі від оптимальних. І випадок, подібний Чорнобилю, може в принципі статися ще раз у будь-якому місці. Чим тоді будемо міряти рівень радіаційного забруднення? Послиненим пальцем? До того ж нам досі повністю невідомі наслідки колишніх аварій. Так само, як це було в кількох російських областях. Понад три роки на радіаційних картах Брянської, Калузької, Тульської й Орловської областей стояв гриф «цілком таємно». Мабуть, якби люди мали хоча б найпростіші прилади дозиметричного контролю, то ні Ленінградському НДІ радіаційної гігієни, ані міжвідомчій урядовій комісії, ані місцевим партійним органам не вдалося б їх дурити стільки часу.

І, нарешті, не менш серйозна загроза обумовлена поширенням радіоактивних матеріалів. Вони використовуються в будівництві, медицині, металургії, геологічній розвідці тощо. Однак, умови їх використання, зберігання та знищення в багатьох випадках майже «печерні». Введення в 1988 році у Кримінальне законодавство статті про відповідальність за радіаційне забруднення досить симптоматичне, але загрози не знімає.

Чи немає тут перебільшення? Аж ніяк! Останнім часом (тільки за доступними даними) радіонукліди знайдено: ярославцями в ковбасі, новосибірцями в чаю, новоросійцями в будівельному щебні, киянами в килимах дитячого садку, мінчанами в поштових посилках, іркутянами в ковбасі і чаю. А ампули з радіоактивними речовинами в Краматорську, Митищах, Новосибірську! Мало цього, ми приймаємо на зберігання відпрацьоване ядерне паливо з країн — членів РЕВ і Фінляндії. Країна опинилася в ролі радіоактивного смітника, а нам кажуть, щоб ми були слухняними й вірили не чуткам, а «відповідальним особам».

Нині є безперечним, що чутки про погіршення радіаційного стану й небезпеку в Києві та інших районах країни будуть час від часу виникати, доки замість «відповідальних заяв» безвідповідальних чиновників населення не отримає індивідуальних дозиметрів.

Для мешканців Київської, Житомирської, Чернігівської, Ровенської, Черкаської, Вінницької, Чернівецької, Івано - Франківської й Кіровоградської областей України, а також для певних регіонів Білорусії та РРФСР питання про дозиметричний контроль — це питання життя і смерті. Що з того, що Рада Міністрів України підготувала карти радіаційного забруднення місцевості й розробила рекомендації щодо використання лісів для заготівлі грибів, ягід, лікарських рослин та іншої продукції? Хто може ефективно контролювати традиційні місця збирання ягід і грибів, випасу худоби, та й узагалі радіаційне забруднення продуктів харчування, лікарських рослин та інших «дарів» лісу, що пропонуються на базарі? Навіть картам радіаційного забруднення не можна вірити, оскільки зіставлення різних публікацій виявляє помітні розбіжності, не кажучи вже про запевнення щодо контролю якості продуктів. У тому, що це порожній звук, можна переконатися на будь-якому базарі.

Тільки наявність у населення дозиметрів дасть змогу контролювати ситуацію і зробить її цілком ясною. Виробництво дозиметрів слід здійснювати разом з виданням довідкової літератури, яка б містила й роз'яснювала призначення радіаційних обмежень як міжнародних, так і наших національних. Саме вільне і безкарне користування останніми, встановлення допустимих тимчасових рівнів радіаційного забруднення дало змогу відповідальним керівникам цілком на «документальних» підставах переконливо говорити, що в нас усе гаразд.

Чому ж ми й досі маємо бути в невіданні щодо умов життя і праці або покладатися на щирість людей, яким вигідніше приховати факт, наприклад, загублення радіоактивної ампули, ніж признатися у власній неспроможності. От і залишаємося піддослідними «кроликами», незважаючи на численні обіцянки й заяви усіляких комісій та організацій.

Відомо, що той, хто хоче щось зробити, шукає шляхи, а хто не хоче — причину. Чим тільки не пояснювали відсутність дозиметрів у населення! І тим, що це нічого не дасть, і що немає відповідної дозиметричної концепції, і що треба провести експертне порівняння зразків, і що прилади нікому буде ремонтувати, і що їх нікому продавати...

Все це разом з, м'яко кажучи, повільним утіленням радіаційного контролю викликає соціально - емоційне напруження, що не менш суттєво, ніж шкода і збитки від радіації. Окрім цього, слід подумати й про прийдешні покоління. Адже колективна доза тільки людей, які пройшли через Чорнобиль (понад 600 тисяч чоловік) настільки велика, що не може не викликати тяжких генетичних і онкологічних наслідків. А скільки людей живуть в уражених зонах, не маючи про негативні наслідки щонайменшого уявлення!?

Вимоги до дозиметрів відомі: легкі, дешеві й прості в користуванні. Але виробництво таких приладів не передбачено. Пудовий прилад нікому не потрібен. І за 400 карбованців його ніхто не купить. За 100 карбованців також. Немає простих і дешевих дозиметрів для масового покупця.

Однак можна налагодити виробництво безплатних (або за символічну плату) дозиметрів.

Середня вартість одного дня дезактивації після аварії на ЧАЕС становить близько мільйона карбованців. На сьогодні вже близько мільярда карбованців викинуто на вітер, адже менш ніж за рік забрудненість на дезактивованих ділянках піднімається до рівнів на навколишній місцевості. Незважаючи на це, тільки в Білорусії у 105 населених пунктах проведено дезактивацію вже чотири рази, в 398 — тричі. Певно, частину коштів, що йдуть на цю непотрібну «чистку», можна було б використати на забезпечення населення безплатними дозиметрами (не кажучи вже про інші статті витрат).

Це допоможе нам більше, ніж будь-що інше. Ми знатимемо, де можна, а де не можна жити, що можна, а що не можна їсти. Краще менше їсти, але довше жити.

Юрій МОРІН,
кандидат економічних наук.
Київ.

ДО 50-РІЧЧЯ ПОЧАТКУ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ

ФРОНТОВІ РЕЛІКВІЇ

Людно у ці дні на високому київському пагорбі, де в буйнні зеленого парку розташувався меморіальний комплекс «Український державний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років». На порозі п'ятдесятиріччя трагічної війни приходять сюди на зустрічі однополчан ветерани - фронтовики, приїздять з далеких міст і сіл діти й онуки тих, хто поліг на землі України, вклоняються їх світлій пам'яті.

Особливий інтерес відвідувачів до виставки «Чекай на мене», розгорнутої у колишньому будинку командуючих Червонопрапорним Київським військовим округом В. І. Чуйкова та І. Г. Якубовського. Приваблює виставка хвилюючими експонатами — відомими солдатськими трикутничками-листами, в яких синівські сповіді рідній матері, прохання до коханої обов'язково чекати, воїн повернеться з перемогою.

Не можна, наприклад, без хвилювання читати листа сержанта 503-го полку 3-ї стрілецької дивізії донбасівця Івана Сірченка до дівчини-полтавки Таїси Хатини:

«Моя хороша українко, я вдячний тобі, що ти мене розумієш, що щиро віриш у нашу дружбу. І яка радість охопила мене, коли я прочитав на конверті разом з адресою, як символ наших бажань привабливі слова «Жду тебе».

Екскурсоводи виставки розповідають, що Іван і Таїса познайомились заочно, як це було в роки війни, коли дівчата з України писали листи молодим воїнам, підтримуючи їх моральний дух, закликаючи дати рішучу відсіч фашистам. На щастя, сержант лишився живим, після перемоги приїхав до дівчини, яка його чекала. Сім'я Івана Івановича і Таїси Василівни Сірченків мешкає нині у Полтаві. Нещодавно колишній воїн-фронтовик приїздив до Києва, був на відкритті виставки «Чекай на мене».

Серед фронтових реліквій виставки привертають увагу листи Героя Радянського Союзу полковника Г. Шевченка, старшого матроса М. Курочкіна, сержанта Ніни Коноваленко, листування Героя Радянського Союзу капітана Олександра Вільямсона з рідним братом Борисом, який теж був на фронті.

Виставка сприймається багатьма з неабияким хвилюванням. Про це свідчать численні записи у Книзі відгуків:

«Подивився виставку і пригадав свої дитячі роки, листи батька з фронту, а також переписаний ним від руки вірш К. Симонова «Жди меня». Зворушений до глибини душі. Побільше б таких виставок у кожному місті... Мартиненко з Миколаєва».

«Схиляємо голови перед усіма, хто писав ці листи і глибоко вдячні всім, хто їх зберіг, зібрав і показав. Дякуємо вам за світлі сльози на очах відвідувачів. Ви допомагаєте сьогодні відчути, що наші душі живі.

Киянки Ліда, Лариса, Таня».

Спасибі й вам, дівчата, за душевну повагу до захисників Батьківщини!

— Тепер, — каже завідуюча відділом музею Наталя Шевченко, — ми готуємо виставку, присвячену п'ятдесятиріччю оборони Києва.

Володимир ЧЕРКАС.

Фото Олександра КЛІМЕНКА.

ЧОМУ НЕ СПИТЬСЯ ВЕТЕРАНОВІ?

Одна з прикмет нашого часу: в Одесі, в окремих районах області почали дедалі частіше проводити різноманітні благодійні акції. Мета їх одна — в умовах дорожнечі хоч якось полегшити долю малоімущих, насамперед одиноких стариків, інвалідів, тих ветеранів, чия пенсія набагато нижча від мінімального прожиткового рівня.

...Російський драматичний театр досі, мабуть, ще не бачив у своїх стінах такої публіки — до нього завітали ті, хто знаходиться під опікою Суворовського районного центру соціальної допомоги престарілим. Того дня для них лунали тут музика, пісні, вірші. Про них — учасників Великої Вітчизняної Г. Я. Козлова, М. М. Піруса, М. П. Мельника та багатьох інших — говорили добрі слова, їм висловлювали найщиріші побажання. Для них же призначалися всі одержані під час акції пожертвування, а також кошти від проведеного тут аукціону.

Подібних прикладів міг би навести немало. Розповісти, скажімо, про те, як у Жовтневому й Ленінському районах тим, хто не може себе прогодувати, знайшли можливості щодня безплатно пропонувати обіди; як у Березівському районі колгоспи обладнують будинки-інтернати для одинаків похилого віку, як піклуються там про них; як Одеська міськрада віднайшла валюту, щоб придбати за кордоном 176 колясок для інвалідів... Можна було б, мабуть, і порадіти разом з тими, кому хоч якось та повезло. Однак на бадьорий настрій налаштуватися не вдається. Бо ж окремими благодійними акціями, хорошими починаннями допомогти вдається, зрозуміло, далеко не всім. І якщо один ситий, а другий голодний, у одного гарна квартира, а другий не має, по суті, даху над головою, коли, нарешті, хтось одержав автомобіль чи коляску, а інший шкутильгає на милицях, то причин для радості, погодьтеся, небагато. Навіть горе однієї людини болить, а тут тисячі знедолених, таких, що волають про допомогу.

Ось деяка статистика. В Одеській області нині мешкає близько 590 тисяч ветеранів війни, праці та Збройних Сил. Останнім часом багатьом з них підвищено пенсії, та далеко не всім. Більш як 250 тисяч стариків одержують на місяць по 70 і менше карбованців. Як на них прожити? Або взяти інше: в чергах на одержання квартир перебуває понад 7,5 тисячі сімей інвалідів, загиблих воїнів-інтернаціоналістів, звільнених у запас офіцерів. Дехто з них чекає по 10—15 і більше років, уже й не вірить, що чогось дочекається. А скільки скарг доводиться чи не щодня вислуховувати на зволікання з телефонізацією та ремонтом квартир, на погане медичне обслуговування, незабезпеченість транспортом, паливом...

Одне слово, коли ми говоримо про необхідність за нинішніх нелегких умов соціального захисту населення взагалі, то що вже казати про інваліда, самотнього старика? І потрібні тут не разові «подачки», хоча й такі маємо всіляко заохочувати, а продумані дії, що вирішували б проблеми всіх знедолених і убогих в комплексі. Не скажеш, що з цього приводу не приймалося рішень, не розроблялося програм. Та часто-густо залишалися ті заходи «паперовими».

Перегортаю сторінки комплексної програми «Турбота», затвердженої рішенням обласної Ради народних депутатів більш як два роки тому і покликаної істотно поліпшити соціальне обслуговування ветеранів війни та праці, інвалідів, одинаків похилого віку. Скільки там передбачено справді життєво важливого! Але коли ми вже позбудемося ганебної звички: підписано — та й край мороці! А вона ж, ота морока, після цього тільки й має, по суті, починатися. Розписали он у програмі не тільки самі заходи, а й терміни їх виконання, установи й організації, що мають все оте зробити. А коли не зроблять? Схоже, що відповідати за те не доведеться. Бо як ніхто, скажімо, не спитав ще за те, що минули всі строки, а в Одесі так і не споруджено спеціального житлового будинку з комплексом служб соціально-побутового призначення для інвалідів та престарілих одинаків, не зводять таких об'єктів і в інших містах; що так і немає по містах та райцентрах диспетчерських пунктів по прийманню замовлень від ветеранів війни та праці на ремонт квартир, побутової техніки, пошиття одягу і взуття, інші види послуг; і що деякі виробничі об'єднання не поспішають відкривати спеціальні дільниці, де бажаючі ветерани могли б трудитися, виготовляти найпростішу продукцію...

Ні, я не стверджую, що програма «Турбота» вже провалена, дещо передбачене нею таки робиться. Розгорнуто, приміром, досить широку мережу магазинів для інвалідів, у всіх районах створено відділення соціальної допомоги, щось-таки будується, ремонтується. Розробили й почали здійснювати, нарешті, деякі заходи, що зроблять зручнішими для інвалідів з обмеженою рухомістю (а таких тільки в Одесі близько 30 тисяч) їхні житла, створять умови для відвідання ними підприємств торгівлі, побуту і громадського харчування, заклади охорони здоров'я, культури, спорту. Та, коли б міські й районні органи влади взяли виконання програми під свій постійний контроль, допомагали її реалізовувати й суворо питали з необов'язкових, то, впевнений, далеко менше ветеранів нарікали б сьогодні на свою гірку долю.

Більше того, немало ще трапляється випадків казенно-бездушного ставлення до ветеранів, інвалідів з боку, хоч як це дивно й бентежно, саме представників місцевої влади. Ось вам приклад. З початку нинішнього року ми створили при обласній раді ветеранів власне об'єднання кооперативів, де могли б посильно працювати люди похилого віку й інваліди. Не варто доводити, що одержувати «приварок» до пенсій може істотно поліпшити матеріальне становище людей. Вже зареєстровано 23 ветеранських кооперативи, 9 з них почали працювати. Але там зайнято тільки близько 200 чоловік. Бажаючих же — тисячі й тисячі. І якщо в Роздільній, Овідіополі, в Київському районі Одеси Ради народних депутатів схопилися за цю ідею як за таку, що якось допоможе їм поліпшити становище ветеранів, то в багатьох інших місцях, навпаки, ставлять палки в колеса. Чому? Ні, не про інвалідів та престарілих там думають, а про... поповнення бюджету. За звичайні кооперативи такі райвиконкоми стоять горою, бо з них беруть немалі податки, а з ветеранських не візьмеш — заборонено. Хіба що лиш оті 10 відсотків від прибутку, які, знову-таки, треба спрямувати на потреби ветеранів — тих, хто потребує стороннього догляду. Чи не тому, скажімо, вже ось майже півроку не може одержати виділене йому під майстерню приміщення товариство інвалідів у Жовтневому районі Одеси? Рішення виконкому наче і є, а ось виселити організацію, яка те приміщення самовільно захопила, місцева влада ніяк не спроможеться. Чи не тому, знову ж, що з інвалідів орендної плати не візьмеш? Отаке, з дозволу сказати, милосердя!

Обласна, районні ради ветеранів прагнуть якось впливати на ситуацію, поліпшувати її. Регулярно проводимо обстеження умов життя інвалідів та престарілих одинаків. Залучаємо до «спонсорства» над ними трудові колективи. Проводимо ті ж благодійні акції. Б'ємо на сполох, коли зриваються роботи на об'єктах, призначених для стариків, інвалідів. Вносимо пропозиції до Рад народних депутатів, добиваємося їх здійснення. Але ж часто уподібнюємося при цьому отим потопаючим, яким усе твердять, що їх врятування — то справа їхніх-таки рук. А відомо, що про суспільство судять по тому, як воно ставиться до старшого покоління. І коли вже потрапило суспільство в скруту, то найперші, про кого має воно подбати, — це діти, бо вони його майбутнє, та ветерани, які віддали йому всі свої сили.

Олексій ГУРСЬКИЙ, голова Одеської обласної Ради ветеранів війни та праці.

РЯДКИ З ЛИСТІВ

Автори окремих публікацій «Голосу України» ратують за те, щоб скасувати оті мізерні пільги, які мають нині старі люди. Не раз чув такі вимоги і від депутатів, котрі полюбляють хизуватися перед мікрофоном. Думаю, що коли вони доживуть до моїх літ (а мені вже вісімдесят), та ще як і їм доведеться щодня товктися в чергах за харчами, вони не раз пожалкують, що лише в пісні, а не насправді «...старикам у нас почет».

Нещодавно придбав я книжечку польської авторки Ірини Гумовської «Харчування людей похилого віку». В ній розповідається, що в Польщі для людей похилого віку відкрито спеціальні крамниці, де вони вільно, без штовханини можуть купити різні продукти. Люди, яким за 75 років, користуються безплатним проїздом у міському транспорті та ін. Отож, і звертаюсь до наших депутатів, щоб вони не тільки співали про «почет», а й виявили справжню турботу про старше покоління.

Б. ЗАПОРОЖЕЦЬ.
Дніпропетровськ.

Ірина ЖИЛЕНКО

ТИХА СВОБОДА ВІЧНОСТІ

ОСІНЬ. НІЧНА МУЗИКА

Ніч виконує «Реквієм» Верді.
Пустота. Глухота. Самота.
Посмутніли мої літа,
і душа признається до смерті.
І не спиться мені — поки гухають
сови,
поки дощ безкінечний ллє.
Що ж, у Господа-Бога своє безсоння,
а у мене безсоння своє.
То не дощ бубонить і не гухають
сови,
то під скорбне мовчання ялин
розмовляють безсоння з безсонням,
величезне безсоння — з малим.
І велике безсоння в малого пита:
«О мій відблиск! Моє відгоміння!
Хто оце і пощо тебе в шаль загорта
і ховає в задушне каміння?
Гасне зір мій у нім,
тліном мулиться слід,
і німіє безпомічно голос:
«Я ж самотніх і голих
пустив вас у світ
І прийму — лиш самотніх і голих».
Я поскаржусь в одвіт:
«Непривітен цей світ...
В пізню осінь
на схилі смеркаючих літ.
Кожна гілочка в ньому
ночами дрижить.
Звідки знать тобі, Боже,
про страх і про холод?
Звідки знать тобі, Боже, як страшно
жить,
як самотньо і голо...
Що ти знаєш про те, як густіє тінь?
Як, старіючи, плаче плоть?..»
І зітхне величезне безсоння світів:
«Все я знаю. На те я — Господь.
Давши ніч — дам і день.
Давши смерть — дам безсмертя.
Скоро сніг упаде...
Стихне «Реквієм» Верді...
О не жальтесь печаллю
і мене не печальте.
А підкиньте полінце в піч.
Ніч дзвенить золотим клавесином
Вівальді,
Це глибока й солодка ніч.
Спіть спокійно. Уже рум'яніє схід.
Спіть подовше. Завтра ж неділя.
Я веселих і вільних пустив вас у світ.
І прийму — лиш веселих і вільних».

Висміюючи жорстокі міфи тоталітаризму, герметична поезія обстоювала право кожного на свій незалежний внутрішній світ, свою мрію, свою міфологію. Від усіх людських прав людині 70-х років залишалася можливість жити у вільному світі власних фантазій. І в поезії Ірини ***ЖИЛЕНКО*** *ця можливість ілюзорної свободи реалізовується сповна. Велика ідеологічна війна 70-х років у сфері культури нікому нічого не дала. Переміг не офіціоз, не дисиденти і не герметисти. Ці три великі ідеологічні сили лише виснажили себе у взаємній тривалій боротьбі. Перемогла вона, четверта сила — натовп, безлика, деструктивна юрба, об'єднана у велику суспільну силу примітивними пристрастями, ненавистю до будь-якої ідеології і до будь-якої культури. Нова «деідеологізована» псевдодемократія свідомо сповідує культ дикунства, виявляє зневагу до класичної спадщини, яка здається їй «брехливою», «нещирою»...*

Анатолій МАКАРОВ

«ЩО ХАМУ ДО СВЯТ...

У ТИХ країнах, де люди вміють скидати з себе гніт щоденності, є луна-парки, карнавали, масові свята. Особисто я бачив їх, здається, в італійських фільмах. І щоразу думав: уже відчував колись щось подібне. Але коли? Може, дивлячись на картини Лотрека, Сомова, Судєйкіна, Ватто? Так. Але не тільки тоді... І от тепер, гортаючи «Вибране» Ірини Жиленко («Дніпро», 1990), нарешті збагнув: так це ж і є той карнавал, який усе ж таки існував у похмурому, ніби ніч у лікарні, житті мого покоління. Її поезія повертала барви сірим будням. Її вертепний сміх робив мізерними й нестрашними жахливі речі, бо, що не кажи, а то були роки обшуків і «посадок», політиканства і солдафонства, ідеологічної маячні й майже відчутної духовної задухи. Реальність застою породжувала гнітючі настрої, але песимізм був заборонений, з елегійністю боролися на офіційному рівні, і багато хто з тодішніх поетів вважав за велике своє досягнення, якщо до його збірки потрапляло кілька мінорних віршів. Були й такі автори, які не друкувалися лише тому, що не могли написати нічого оптимістичного, скажімо, про чергову «сонцесяйну програму».

Ірина Жиленко теж починала з суму, елегії, меланхолійних мотивів. Із запитань, що хвилювали тоді багатьох молодих поетів:

Коли ж я перестану
сумувати
За тим, чого немає і не
буде?

Або ще безнадійніше:

Коли, коли я битись
перестану
У двері снів, таємні
і зачинені?

Це цитати із збірки «Соло на сольфі», яка свого часу наробила багато галасу своїми відверто похмурими настроями і яку тепер і сама авторка воліє не згадувати, бо за своєю тональністю вона не відповідає в цілому світлому й життєствердному стилю всієї її поезії.

Десь тоді, у другій половині шістдесятих років, уже після виходу сумного «Соло...», у художньому баченні Ірини Жиленко відбувся злам, який визначив спрямування всієї подальшої її творчості і перетворив її вірші на справжні ліки від нестерпно гіркої прози реальності. Вона ніколи не бралася за так звані суспільно вагомі, епохальні теми, але, як це не дивно, знайти «соціальний еквівалент» її поезії легше, ніж будь-якої іншої, соціологічно більш визначеної. І можливо я не помилюсь, якщо скажу, що її слово справді було потрібне тисячам людей, бо вчило їх не чекати на здійснення «накреслених планів», а задовольнятися тим, що дає кожному з нас сама природа і що становить наше справжнє багатство. Я маю на увазі чисту совість і відчуття поезії звичайних, але вічних проявів життя:

В мене є труда щоденна
радість
І спокійна звільненість душі
од бажання можності і
влади,
од потреби злитись
і спішить.
Йти життям — також
потрібне вміння.
Головне, щоб легко у
торбах,
щоб не гріть у пазусі
каміння
й не ростить на совісті
горба...

Усвідомлення того, що щастя бути людиною не можна ні дати, ні відняти, стало основним відкриттям поезії другої половини шістдесятих — початку сімдесятих років. Воно започаткувало герметичну поезію, породило поетів, які знали, що можна творити справжню поезію незалежно від офіційного визнання й можливостей друкування. Це була велика перемога мистецтва над реальністю життя. Ірина Жиленко була в той час серед тих перших, хто, обійшовши «з тилу» заборонені тоді мотиви «громадянської скорботи» й «інтимного суму», знайшов нову форму протистояння дійсності, свої методи й засоби подолання процесу духовного омертвіння суспільства. Сіра реальність тодішніх політизованих «радянських буднів» трансформувалась у неї в реальність вічного буття людини у цьому світі з його вічними радостями й трагедіями, з його вічними поетичними міфами й розчаруванням. Як на мій, можливо суб'єктивний, погляд, новий міфологізований світ Ірини Жиленко тримався на «двох китах» — засобах максимальної зачиненості (наприклад, утаємниченості карнавальної маски) й засобах такої ж граничної душевної розкритості.

Разом із захопленням буфонадою, театром масок, вертепом з'являється тема життя «на людях», де неможливо до кінця бути собою, де обличчя стає маскою, доля — роллю, вчинок — жестом, слово — реплікою. Тут багато залежить від того, яку роль ти вибираєш, і треба грати чесно, свідомо і до кінця. За законами ж іншого таємничого й екзотичного у своїй ірраціональній суті «приватного» життя будь-які соціальні ролі й маски категорично засуджуються й забороняються. Тут панує вселюдськість ще перших, доісторичних віків, які не знали ще ані дорослості, ані дитинства, ані багатих, ані бідних, ані розумних, ані дурних, ані демократій, ані деспотій. Тут існує лише реальність безпосереднього сприйняття, здатного «видобути» поезію з будь-якої реальності й щоденності.

Герметизм 70-х років був ідеологією значної частини художньої інтелігенції, яка дозволяла зняти з мислення надмірний соціологізм, деполітизувати світогляд й, уникаючи форм прямої політичної боротьби, перемагати партійно-догматичний офіціоз у моральному й духовному плані. Поезія герметизму вчила людей мистецтва жити змістовним духовним життям навіть в умовах тоталітарного режиму. Вчила головного: вміння свідомо відмовлятися від хитромудрих трюків логіки конформізму («або-або», «по той чи цей бік барикад?», «якщо не з нами, то...» тощо), від таких завчених тверджень, як «третього шляху не дано», «абстрактного гуманізму не існує», «совість — поняття класове», «ми — надія людства», і т. п. Герметисти не розгортали дискусій, не вступали у суперечки, вони «просто» жили за законами іншого, неофіційного життя, не претендуючи на якусь особливу роль у суспільстві. Про свою

духовну біогра...
звільнення ві...
мислення й м...
Жиленко розпо...
рінці III» поеми-...
на церемонія»...
ходимо й опові...
реакцію широк...
ськості тих ча...
нової поезії...
«формулювань»...
літиканів від л...
має на своєму...
досі:

Утеча від жи...
високе сонмо...
І респектабел...
ні те, ні се, ...

Якийсь натру...
зірвавши пла...

Шипів: вузьк...
салонність, б...

Трагізм, абстр...

ідеалізм, а...
У тексті — ...
косм...
в підтексті — ...

За пануючи...
талітаризму «...
дентів саджал...
герметистів не...
ками не друк...
Жиленко. Але...
проривatися н...
гічні» паркани...
во вільної тв...
на очах. Об...
зом і не...
ною крит...
чила в поезії ...

го, окрім некр...
мадянської ск...
писала, по су...
поезію. Писала...
моті, спираюч...
досвід К. І...
Гофмана, Анд...
час в україн...
було жодних ...
фантасмагорич...
ко...
Ж...

Місто. Зелен...

По сходах в...
з авос...
А сусід Пан...
п'ян...
ніс під пахв...

Був у мадам...
нар...
отой, що із ...
як з...
Відтоді мад...

котрі співаю...

Так почина...
нена поема» ...
бакерці» — ...
химерних по...
Пересипана н...
ми, фантаст...
ми, вона мо...
невинний но...
але за всіє...
святковою б...
лося до болю...
зуміле прагн...
них життям ...
чогось «норм...
го людини. Ч...
творі нібито ...
тему зіткнен...
ністю, але «...
ота остогидл...
була, як тве...
пропаганда, в...
найбільших м...
лого». Текст...
про інше. У ...
чір талант т...
поетеси (де ...

СВЯТО ВИГНАННЯ

Недобре всміхнулися друзі мені.
В замку повернувся ключ.
У синій конверт на зеленім сукні
залив золотий сургуч.
Не плачу. Вже знаю:
порожній конверт
ніхто не залле сургучем.
Богам не приносять нікчемних жертв,
а скит — не притулок нікчем.»
І вмить, коли ключ повернеться в
замку
й проллється сургуч золотий,
збагну свою цінність, важку і містку,
і звідаю мед самоти.
Святкуй же, людино, своє вигнання,
як знак обрання і як свято,
за те, що в строю не ходила ні дня
і в хорі не вміла співати.
За те, що і в рабстві ти вільна була,
собі лиш підвладна і горда,
за те, що і в люті морози цвіла,
а в голод була неголодна.
За те, що ідейних вериг не вдягла.
А отже світліша од пуху
по морю ішла, як по суху,
по суху ж, як небом пливла...
Я знаю: немає на світі свобод.
І щастя немає — я знаю.
Свободу вкладає нам в душу Господь.
І ти тоді — пан над панами!
Я гірко всміхаюсь: шкода бідолаг,
що знову зітнулись лобами.
Хоч дай вам сто вольниць
і тисячу благ —
раби залишаться рабами.
Про щастя — ні слова!
То Боже дання.
Для світлих, мов келих уповні.
Святкуй же, людино, своє вигнання.
З тобою завжди до останнього дня
свобода і щастя, і слово.

...ІЧНОСТІ

...І прийму — лиш самотніх і голих».
Я поскаржусь в одвіт:
«Непривітен цей світ...
В пізню осінь
на схилі смеркаючих літ.
Кожна гілочка в ньому
ночами дрижить.
Звідки знать тобі, Боже,
про страх і про холод?
Звідки знать тобі, Боже, як страшно
жить,
як самотньо і голо...
Що ти знаєш про те, як густіє тінь?
Як, старіючи, плаче плоть?..»
І зітхне величезне безсоння світів:
«Все я знаю. На те я — Господь.
Давши ніч — дам і день.
Давши смерть — дам безсмертя.
Скоро сніг упаде...
Стихне «Реквієм» Верді...
О не жальтесь печаллю
і мене не печальте.
А підкиньте полінце в піч.
Ніч дзвенить золотим клавесином
Вівальді,
Це глибока й солодка ніч.
Спіть спокійно. Уже рум'яніє схід.
Спіть подовше. Завтра ж неділя.
Я веселих і вільних пустив вас у світ.
І прийму — лиш веселих і вільних».

Анатолій МАКАРОВ

«...ДО ХАМУ ДО СВЯТОГО ХРАМУ?..»

...рки «Соло
...свого часу
...ласу свої-
...урими на-
...ер і сама
...згадувати,
...ьністю во-
...в цілому
...ствердному
...зії.
...угій поло-
...років, уже
...ного «Со-
...му бачен-
... відбувся
...в спряму-
...дальшої її
...створив її
... ліки від
...прози ре-
...оли не бра-
... суспільно
... теми, але,
...найти «со-
...т» її пое-
...дь-якої ін-
... більш ви-
...во я не по-
...жу, що її
... потрібне
... вчило їх
...нення «на-
..., а задо-
...о дає кож-
... природа і
... справжнє
... на увазі

чисту совість і відчуття поезії звичайних, але вічних проявів життя:

В мене є труда щоденна
радість
І спокійна звільненість душі
од бажання можності і
влади,
од потреби злитись
і спішить.
Йти життям — також
потрібне вміння.
Головне, щоб легко у
торбах,
щоб не гріть у пазусі
каміння
й не ростить на совісті
горба...

Усвідомлення того, що щастя бути людиною не можна ні дати, ні відняти, стало основним відкриттям поезії другої половини шістдесятих — початку сімдесятих років. Воно започаткувало герметичну поезію, породило поетів, які знали, що можна творити справжню поезію незалежно від офіційного визнання й можливостей друкування. Це була велика перемога мистецтва над реальністю життя. Ірина Жиленко була в той час серед тих перших, хто, обійшовши «з тилу» заборонені тоді мотиви «громадянської скорботи» й «інтимного суму», знайшов нову форму протистояння дійсності, свої методи й засоби подолання процесу духовного омертвіння суспільства. Сіра реальність тодішніх політизованих «радянських буднів» трансформувалась у неї в реальність вічного буття людини у цьому світі з його вічними радостями й трагедіями, з його вічними поетичними міфами й розчаруванням. Як на мій, можливо суб'єктивний, погляд, новий міфологізований світ Ірини Жиленко тримався на «двох китах» — засобах максимальної зачиненості (наприклад, утаємниченості карнавальної маски) й засобах такої ж граничної душевної розкритості.

Разом із захопленням буфонадою, театром масок, вертепом з'являється тема життя «на людях», де неможливо до кінця бути собою, де обличчя стає маскою, доля — роллю, вчинок — жестом, слово — реплікою. Тут багато залежить від того, яку роль ти вибираєш, і треба грати чесно, свідомо і до кінця. За законами ж іншого таємничого й екзотичного у своїй ірраціональній суті «приватного» життя будь-які соціальні ролі й маски категорично засуджуються й забороняються. Тут панує вселюдськість ще перших, доісторичних віків, які не знали ще ані дорослості, ані дитинства, ані багатих, ані бідних, ані розумних, ані дурних, ані демократій, ані деспотій. Тут існує лише реальність безпосереднього сприйняття, здатного «видобути» поезію з будь-якої реальності й щоденності.

Герметизм 70-х років був ідеологією значної частини художньої інтелігенції, яка дозволяла зняти з мислення надмірний соціологізм, деполітизувати світогляд й, уникаючи форм прямої політичної боротьби, перемагати партійно-догматичний офіціоз у моральному й духовному плані. Поезія герметизму вчила людей мистецтва жити змістовним духовним життям навіть в умовах тоталітарного режиму. Вчила головного: вміння свідомо відмовлятися від хитромудрих трюків логіки конформізму («або-або», «по той чи цей бік барикад?», «якщо не з нами, то...» тощо), від таких завчених тверджень, як «третього шляху не дано», «абстрактного гуманізму не існує», «совість — поняття класове», «ми — надія людства», і т. п. Герметисти не розгортали дискусій, не вступали у суперечки, вони «просто» жили за законами іншого, неофіційного життя, не претендуючи на якусь особливу роль у суспільстві. Про свою духовну біографію, зокрема звільнення від офіційного мислення й моралі, Ірина Жиленко розповідає на «Сторінці III» поеми-оповіді «Чайна церемонія». Там же знаходимо й оповідь про типову реакцію широких кіл громадськості тих часів на появу нової поезії. Деякі з тих «формулювань» дехто з політиканів від літератури тримає на своєму озброєнні й досі:

Утеча від життя! — ревнуло
високе сонмо корифеїв.
І респектабельно кивнуло
ні те, ні се, але з
портфелем.
Якийсь натруджений мозоль,
зірвавши пластир, впав
у транс.
Шипів: вузький діапазон,
салонність, барство,
декаданс.
Трагізм, абстрактний
...ізм,
ідеалізм, а...гичність,
У тексті —
космополітичність,
в підтексті — націоналізм.

За панівним законом тоталітаризму «або-або» дисидентів саджали, а поетів-герметистів не видавали. Роками не друкували й Ірину Жиленко. Але їй вдавалося прориватися крізь «ідеологічні» паркани й творити диво вільної творчості у всіх на очах. Об... офіціозом і нел... ...сивною крит...ою», яка ... бачила в поезії нічого цікавого, окрім некрасовської «громадянської скорботи», вона писала, по суті, зовсім нову поезію. Писала майже на самоті, спираючись лише на досвід К. І. Галчинського, Гофмана, Андерсена. Певний час в українській поезії не було жодних аналогій до фантасмагоричних і гротес... ...рини Жил...

Місто. Зелений сніг. Вечір.
Годин десять.
По сходах вниз бігла
з авоською поетеса.
А сусід Панько Гурович,
п'яний безхмарно,
ніс під пахвою курку,
мадам Клару.
Був у мадам Клари
наречений півник,
отой, що із неба сміється,
як золота гривна.
Відтоді мадам Клара несе
місячні яйця,
котрі співають серед ночі
арію Паяца.

Так починається «усміхнена поема» «Городок у табакерці» — одна з перших химерних поем 70-х років. Пересипана натяками, жартами, фантастичними образами, вона могла видатись за невинний новорічний жарт, але за всією її балаганно-святковою бутафорією ховалося до болю близьке й зрозуміле прагнення причавлених життям персонажів до чогось «нормального», гідного людини. Читач знаходив у творі нібито вічну, як світ, тему зіткнення мрії з дійсністю, але «сіль» у тому, що ота остогидла всім дійсність була, як твердила тогочасна пропаганда, втіленням «мрій найбільших мислителів минулого». Текст поеми свідчив про інше. У новорічний вечір талант тікає з серванта поетеси (де «поряд з талантом лежали гроші») до міста, і скрізь, де він з'являється (падає з неба), життя втрачає свою абсурдну безглуздість, сповнюється сенсу. Інакше кажучи, лише талант митця, художнє бачення надають дійсності високого смислу, повертають людині втрачений нею міф, віру в своє особливе покликання, метафізичну суть. І не треба казати, що міф — це казка, бо те, що ми називаємо реальністю — теж міф, тобто чиєсь реалізоване на практиці бажання, переконання, що світ має бути таким, а не іншим. Міфи бувають різні, і людській пожадливості, ненависті, ненажерності вдається нав'язати реальності саме свої злі й похмурі міфи, а добрі мрії залишаються нездійсненними, утопічними.

Висміюючи жорстокі міфи тоталітаризму, герметична поезія обстоювала право кожного на свій незалежний внутрішній світ, свою мрію, свою міфологію. Від усіх людських прав людині 70-х років залишалася можливість жити у вільному світі власних фантазій. І в поезії Ірини Жиленко ця можливість ілюзорної свободи реалізовується сповна:

О ця орда малинового
сяйва,
потоп, помпея, повінь, течія!
Цей землетрус, цей бунт,
цей тріумфальний
парад фантазій і казок і уяв!
Проходять леопарди
тротуаром,
а на майданах, тихі і смутні,
спускаються, загонені
у хмари,
далекі землі і міста чудні.

Цей вірш кінця шістдесятих років завершувався, як з'ясувалося згодом, пророчими рядками. Наставали роки внутрішньої вільної, але причавленої офіціозом поезії герметизму:

Кінець реалям. Я шепчу:
«Allez!» —
парадові фантазій і уяв.

Розроблювана Іриною Жиленко поезія «приватного життя» не мала нічого спільного із офіціозними уявленнями про родину як «державну одиницю» або «осередок суспільства». Для її ліричної героїні дім був маленьким острівцем серед моря офіційної брехні, екстериторією, де діють закони взаєморозуміння. У ті роки створювався своєрідний артистично-інтелігентський образ дому, формувалося нове уявлення про життєве середовище, нове мистецтво інтер'єру. Тут усе мало говорити про прагнення забути про реальне життя за стінами дому. Переважали химерні атрибути: екзотичні мушлі, старі, часом биті вази, дивовижні антикварні меблі, репродукції з старих картин, плакати й реклама з малозрозумілими іноземними написами. Все це ставало символом незалежності від існуючої реальності, демонстрацією зречення сірих «радянських буднів». У тогочасному живописі особливо цінувався так званий «музейний стиль», завдяки якому створювались інтер'єри, що відносили глядача далеко від тяжких побутових вражень у «антикварний», тобто естетично насичений, світ: зразки такого мистецтва знаходимо й у поезії Ірини Жиленко:

...у свою цінність, важку і містку,
...аю мед самоти.
...уй же, людино, своє вигнання,
...ак обрання і як свято,
..., що в строю не ходила ні дня
...рі не вміла співати.
..., що і в рабстві ти вільна була,
...лиш підвладна і горда,
..., що і в люті морози цвіла,
...олод була неголодна.
..., що ідейних вериг не вдягла.
...е світліша од пуху
...рю ішла, як по суху,
...у ж, як небом пливла...
...ю: немає на світі свобод.

І щастя немає — я знаю.
Свободу вкладає нам в душу Господь.
І ти тоді — пан над панами!
Я гірко всміхаюсь: шкода бідолаг,
що знову зітнулись лобами.
Хоч дай вам сто вольниць
і тисячу благ —
раби залишаться рабами.
Про щастя — ні слова!
То Боже дання.
Для світлих, мов келих уповні.
Святкуй же, людино, своє вигнання.
З тобою завжди до останнього дня
свобода і щастя, і слово.

Коли надвечір...
і сонце втом...
я теж засну...
де мідні кни...
Червоні вази...
прислухаються...
І тюль зелен...
на білому од...

Ніхто кращ... вміє робити ж... тюрморт з кіл... двох-трьох кол... чень:

Насуває сине-...
Буде дощ. А...
Я помию апе...
І поставлю н...

Або:

В синій вазі...
Добрий дощ...

Розкриваючи... поетичного пер... ту, Ірина Жил... що його спочатку... збити», а потім... валків заново... конами краси... світ на друзки... ноколірних слі... з них узори, й... творяю світ». ... порівнює та... мистецтво з ... ка, що полива... ди, аби людям... лось, аби сві... добрішав. «Мо... вона,— й одми... світ — до див... О наші мрії! ...

Проте, як ... тепер, люди ... жити «ощад... бачити в свое... тільки «вічний... ний Ярмарок ... вило, їх цікавл... ні химери» й ... не мистецтво ... метичного ін... тюрморту, а с... теріальна», «... за. Більша ча... людського жи... самою сірою ... ще маленький... ній виграє вс... веселки. Відча... поетів вплину... ну пропорцію ... шаються марн... сил вистачає... го, аби та ко... ка не зникала...

Такі сумні ... все частіше ві... щі Ірини Жил... відтерти світ ... вдавалося ще ... мий його, а ві... вертається до... горем, сльоза...

Про хмари, ...
про що б я...
усе зіходить...
і ті круги, ...
пе...
зіходяться д...
...
в оцю кімна...
де ...

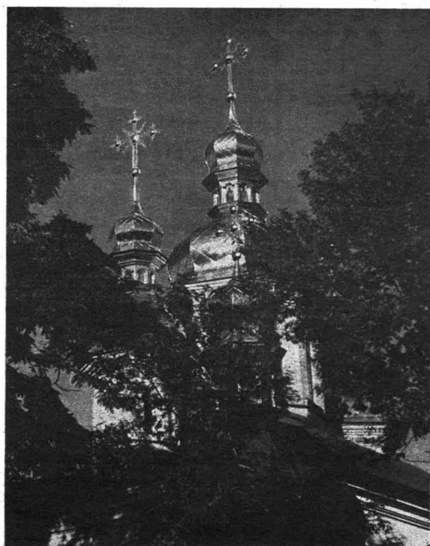
Герметична ... жується з ба... ального життя... до його болю... навчити інших... ми навіть у ... вому світі. П... оповиває мор... чинає котит... справжній пое... визнати своєї... завжди почува... дальним за ... своїх сучасни...

о, зокрема
офіційного
алі, Ірина
ає на «Сто-
овіді «Чай-
ам же зна-
про типову
кіл громад-
в на появу
Деякі з тих
дехто з по-
ратури три-
озброєнні й

я! — ревнуло
корифеїв.
о кивнуло
з
ортфелем.
ений мозоль,
р, впав
у транс.
діапазон,
тво,
декаданс.
тний
г ізм,
ніст

олітичність,
ціоналізм.

законом то-
-або» диси-
а поетів-
идавали. Ро-
ли й Ірину
й вдавалося
ь «ідеоло-
творити ди-
ості у всіх
фіціо-
сив-
яка ба-
ого цікаво-

ГО ХРАМУ?..»

вської «гро-
юти», вона
зовсім нову
айже на са-
лише на
лчинського.
на. Певний
й поезії не
налогій до
і гротес-
рини

сніг. Вечір.
ин десять.
бігла
поетеса.
Гурович,
езхмарно,
урку,
ам Клару.
іри
ий півник,
сміється,
а гривна.
лара несе
чні яйця,
еред ночі
ю Паяца.

я «усміх-
одок у та-
з перших
70-х років.
ами, жарта-
и образа-
идатись за
ний жарт,
балаганно-
рією хова-
ьке й зро-
причавле-
сонажів до
го», гідно-
знаходив у
, як світ,
рії з дійс-
у тому, що
дійсність
тогочасна
ням «мрій
елів мину-
и свідчив
річний ве-
в серванта
д з талан-

том лежали гроші») до міста, і скрізь, де він з'являється (падає з неба), життя втрачає свою абсурдну безглуздість, сповнюється сенсу. Інакше кажучи, лише талант митця, художнє бачення надають дійсності високого смислу, повертають людині втрачений нею міф, віру в своє особливе покликання, метафізичну суть. І не треба казати, що міф — це казка, бо те, що ми називаємо реальністю — теж міф, тобто чиєсь реалізоване на практиці бажання, переконання, що світ має бути таким, а не іншим. Міфи бувають різні, і людській пожадливості, ненависті, ненажерності вдається нав'язати реальності саме свої злі й похмурі міфи, а добрі мрії залишаються нездійсненними, утопічними.

Висміюючи жорстокі міфи тоталітаризму, герметична поезія обстоювала право кожного на свій незалежний внутрішній світ, свою мрію, свою міфологію. Від усіх людських прав людині 70-х років залишалася можливість жити у вільному світі власних фантазій. І в поезії Ірини Жиленко ця можливість ілюзорної свободи реалізовується сповна:

О ця орда малинового
сяйва,
потоп, помпея, повінь, течія!
Цей землетрус, цей бунт,
цей тріумфальний
парад фантазій і легких уяв!
Проходять леопарди
тротуаром,
а на майданах, тихі і смутні,
спускаються, загонені
у хмари,
далекі землі і міста чудні.

Цей вірш кінця шістдесятих років завершувався, як з'ясувалося згодом, пророчими рядками. Наставали роки внутрішньої вільності, але причавленої офіціозом поезії герметизму:

Кінець реалям. Я шепчу:
«Allez!» —
парадові фантазій і уяв.

Розроблювана Іриною Жиленко поезія «приватного життя» не мала нічого спільного із офіційними уявленнями про родину як «державну одиницю» або «осередок суспільства». Для її ліричної героїні дім був маленьким острівцем серед моря офіційної брехні, екстериторією, де діють закони взаєморозуміння. У ті роки створювався своєрідний артистично-інтелігентський образ дому, формувалося нове уявлення про життєве середовище, нове мистецтво інтер'єру. Тут усе мало говорити про прагнення забути про реальне життя за стінами дому. Переважали химерні атрибути: екзотичні мушлі, старі, часом биті вази, дивовижні антикварні меблі, репродукції з старих картин, плакати й реклама з малозрозумілими іноземними написами. Все це ставало символом незалежності від існуючої реальності, демонстрацією зречення сірих «радянських буднів». У тогочасному живописі особливо цінувався так званий «музейний стиль», завдяки якому створювались інтер'єри, що відносили глядача далеко від тяжких побутових вражень у «антикварний», тобто естетично насичений, світ: зразки такого мистецтва знаходимо у поезії Ірини Жиленко:

Коли надвечір позіхне
жирафа,
і сонце втомить очі
антилоп,
я теж засну біля важкої
шафи,
де мідні книги за зеленим
склом.
Червоні вази старовинних
шаф
прислухаються: спить вона
чи ні.
І тюль зелений втомиться
дрижать
на білому од місяця вікні.

Ніхто краще за неї не вміє робити живописний натюрморт з кількох слів, з двох-трьох кольорових сполучень:

Насуває синє-синє.
Буде дощ. А може й ні.
Я помию апельсини
І поставлю на вікні.

Або:

В синій вазі — білі квіти,

Добрий дощ. І добра вість.

Розкриваючи технологію поетичного перетворення світу, Ірина Жиленко визнає, що його спочатку треба «розбити», а потім скласти з кавалків заново — вже за законами краси: «...я розбиваю світ на друзки дзвінких різнокольорних слів. І викладаю з них узори, й химерний сотворяю світ». Ірина Жиленко порівнює також поетичне мистецтво з працею двірника, що поливає зранку сходи, аби людям краще дихалось, аби світ чистішав і добрішав. «Може, — говорить вона, — й одмиємо свій білий світ — до дива, до білизни. О наші мрії! О сни!»

Проте, як раніше, так і тепер, люди не поспішають жити «ощадливо-щасливо», бачити в своєму житті не тільки «вічний бій», а й вічний Ярмарок Чудес. Як правило, їх цікавлять не «поетичні химери» й фантасмагорії, не мистецтво творення герметичного інтер'єру чи натюрморту, а сама лише «матеріальна», «практична» проза. Більша частина картини людського життя написана самою сірою фарбою, і лише маленький клаптик на ній виграє всіма кольорами веселки. Відчайдушні спроби поетів вплинути на цю сумну пропорцію завжди залишаються марними. Їхніх зусиль вистачає лише для того, аби та кольорова цяточка не зникала зовсім.

Такі сумні думки з часом все частіше відвідують і вірші Ірини Жиленко. Відмити, відтерти світ «до дива» не вдавалося ще нікому. Як не мий його, а він увесь час повертається до тебе брудом, горем, сльозами:

Про хмари, книги, храми
і вокзали, —
про що б я в цьому світі
не писала —
усе зіходить на круги своя,
і ті круги, вірніш —
пекельні кола —
зіходяться до центру,
сходять болем
в оцю кімнату,
де над дітьми я.

Герметична поезія народжується з байдужості до реального життя, не з глухоти до його болю, а з бажання навчити інших бути щасливими навіть у цьому нещасливому світі. Проте, коли світ оповиває морок, коли він починає котитися до прірви, справжній поет не може не визнати своєї поразки, бо він завжди почуває себе відповідальним за душевний стан своїх сучасників, за добро, гармонію й красу життя.

Така біда спіткала сьогодні герметичну поезію. Найстрашнішим ударом, що вразив самі основи її світобачення, була чорнобильська катастрофа. Вона не залишила каменя на камені від стрункої теорії щодо поступового облагороджування світу. Чорнобильська трагедія засвідчила, що часу для такої повільної культурної еволюції вже не залишилось, що люди вичерпали майже всі свої шанси на моральний та духовний прогрес. Можливо, кращими вони вже не стануть ніколи. Заради розвитку Розуму люди жертвували всім, зреклись ідеалів релігії й мистецтва, оголосивши їх наївними, інфантильними. Але будована Розумом цивілізація виявилася смертельно небезпечною, згубною для самих людей. Прогрес перетворився на привид смерті. І герметична поезія, яка всю свою ідеологію будувала на увлевнні про безкінечне життя на землі, про вічну повторюваність людського буття з усіма його трагедіями й комедіями, в нових післячорнобильських умовах насамперед ставить під сумнів власне право на проповідь:

Не вірю в грядущі жнива,
в майбутнє, угноєне дітьми.
Крізь трупи зійдуть лиш
слова,
помпезні, мов цвинтарні
квіти.
Не має майбутнього світ,
в якому нема милосердя!

У вірші «Продавець щастя» Ірина Жиленко висловлює думку, що в сучасному бездушно практичному й катастрофічно розумному світі вже немає місця для вічних ілюзій культури. А в «Дитячій кімнаті» припускає, що мистецтво, можливо, було проявом дитинності людства, що сама віра в красу й добро свідчить про розумову недорозвиненість. Після Чорнобиля людство швидко подорослішало, зрозумівши, що реальне значення мають лише проблеми виживання й звичайної біологічної еволюції. Так у «Дитячій кімнаті» Ірини Жиленко народилась, можливо, найжорстокіша думка, яка будь-коли висловлювалась поетами. Вчорашній поет-герметист висловлюється тут проти культури й мистецтва і фактично приєднується до їхніх ідейних гонителів:

Науки і стяги — багно.
Ідеї — старі волоцюжки.
Єдине святе знамено —
пресвітла дитяча пелюшка.
А вірші? Не треба й віршів.
Дорослі, по скроні в смерті,
ми знаєм на вічність більше,
ніж Гамлет, Ісус і Вертер.
Ні книг, ані нот не руште.
Все мертве, все пахне
тліном...

Проте, зрікаючись на словах ідей герметизму, заперечуючи право мистецтва протистояти існуючій соціальній реальності і пануючим у ній антикультурним і бездуховним процесам, поетеса аж ніяк не поспішає приєднатися до нових цивілізованих дикунів, які прагнуть розтоптати всі духовні здобутки минулого. Для неї падіння авторитету культури в сучасному «розумному» світі — велика біда й трагедія. Для них — давно очікуваний тріумф, сигнал для розправи над усім людським у людині, юродського знущання над усіма етичними й естетичними цінностями. Постутопізм, постмодернізм, антиестетика, деідеологізація... Куди ж далі! Що далі?

Тут безсилий навіть сам
пророк.
Меч духовний безнадійно
тупиться
об шоломи й металічний
рок.
Тупіт ніг. Танцюють. Б'ють
кого?
Ні ж бо, ні, то правнуки
погані
з реготом затоптують вогонь.
Вічний.
Подарований богами.

Велика ідеологічна війна 70-х років у сфері культури нікому нічого не дала. Перемогли не офіціоз, не дисиденти і не герметисти. Ці три великі ідеологічні сили лише виснажили себе у взаємній тривалій боротьбі. Перемогла вона, четверта сила — натовп, безлика, деструктивна юрба, об'єднана у велику суспільну силу примітивними пристрастями, ненавистю до будь-якої ідеології і до будь-якої культури. Нова «деідеологізована» псевдодемократія свідомо сповідує культ дикунства, виявляє зневагу до класичної спадщини, яка здається їй «брехливою», «нещирою».

Що хаму до святого Храму?
До слави прадіда свого?
І ось вже черепом Адама
у золоту священну браму
вбивають гол.
А череп зірко проводжа
мучителів безсмертним
оком.

Так всупереч своїм же теоретичним викладкам щодо застарілості мистецтва Ірина Жиленко приходить до розуміння необхідності нового протистояння реальності й культури, примітивних біологічних пристрастей і духовності. І цілком можливо, що попереду в нас не розгерметизація мистецтва, а новий виток боротьби справжніх митців уже не з партійно-догматичним офіціозом, а з новим цивілізованим дикунством, яке виявляє до будь-яких проявів духовності не меншу ненависть, аніж тоталітарний режим. Потреба в носіях і проповідниках, як казав Заболоцький, «вічних ілюзій духу», Ярмарку Чудес не зникає, а, навпаки, зростає. Я гадаю, що такі міркування й привели до того, що на сторінках нової книжки поетеси поряд з мотивами післячорнобильського відчаю, душевного сум'яття, наплывів найпохмуріших думок («все було марним. І марним був Бог»), розчарування в духовній силі мистецтва, знову відроджується типова герметистська думка, що життя триває, а якщо це так, залишається в силі основне право людини на щастя в цьому неблагополучному світі. А разом із цим залишається в силі й сама герметична поезія з її вічним протистоянням вимогам практицизму й міщанської розумності:

Хай к чорту котиться усе
підряд!
Але ніколи, чуєте, ніколи,
не згасло би вікно у білий
сад
і золота свіча на підвіконні.

ТИ Ж МЕНЕ ПІДМАНУЛА...

Мене дуже вразив телефонний дзвінок у корпункт:
— Ви пам'ятаєте про агрегатників, яких нахабно дурили? Я один з них, хочу зустрітися...

Подав Більчич позов у суд. Дивак? Не знає, що не для всіх ще закони писані? Що в даному разі правди й поготів марно шукати? Навіть сумлінна оборудка, а не угода... Помиляєтеся. Мені кортить аж вигукнути, щоб усі почули: законність у нас починає торжествувати!

Свого часу ця історія набула великого розголосу в Дніпропетровську.

Добре пам'ятаю першу подію, яка сталася за два чи три дні до Жовтневих свят ще в 1989 році. Тоді до півночі міськраду пікетувало більше ніж півсотні чоловік, плакатами й вигуками вимагаючи дотримуватися законів та віддати їм «наші квартири». Розійшлися, лише дочекавшись обіцянки, що назавтра вранці обов'язково зустрінуться з представниками влади й керівниками причетних до непорозуміння підприємств, аби знайти вихід зі становища.

Що ж це було за «становище»? У кінці 1987 року тут похапцем прийняли в експлуатацію «липу» — завод великопанельного домобудування. З жахливими недоробками, неналагодженою до пуття технологією та ще й за умов відсутності кваліфікованих робітничих кадрів. Як «розкрутити», вибачте, «недоносок»? Комусь «стукнула» геніальна ідея: на інших підприємствах довжелезні черги на житло, чи не спокусити бажаючих одержати його пошвидше тим, що для цього досить рік відпрацювати, немов у відрядженні, на заводі великопанельного домобудування? Самому, мовляв, спорудити собі помешкання. Кажуть, ідею благословили у верхах. Відгукнувся ж передусім агрегатний завод, відрядив зі своєї черги 60 добровольців...

Та минуло більше року, а ніхто з них... квартири не одержав.

По-перше, завод «розкручувався» не так хутко, як гадали, виготовив конструкцій панелей у десять разів менше від наміченого. А укладена між підприємствами домовленість мала, як з'ясувалося, «секретний усний протокол»: квартири виділятимуться виняткова у... надпланових новобудовах(?). По-друге, спантеличеним робітникам раптом почали популярно пояснювати, наче акція ця, хоч і схвалена високими інстанціями, насправді суперечить законам. Які там «пільги» для «вибраних» — у черзі всі рівні?! Довільних трактувань допускати не можна, і квит. І взагалі, які можуть бути претензії, якщо чудернацьку безграмотну угоду підписували керівники підприємств, а треба було підписувати особисто з кожним претендентом на квартиру. Та, що скріплена заводськими печатками, з юридичних міркувань — ніщо, мильна булька.

Люди, одним словом, збагнули, що їх обманули, що угода незаконна — отож, фальшива, хитра, нещира від народження. На цей момент і припадає згадане вище пікетування агрегатниками міськради. Завдання вони підкинули вельми складне. З одного боку, веремія з заводом великопанельного домобудування справді не стикувалася з житловим та й іншим законодавством, з іншого ж — безневинно страждали люди, яких ошукали. Компромісний вихід, врешті-решт, здавалося, знайшли. Запропонували бідолахам... продовжувати працювати на домобудівному заводі ще місяців 8—10, але вже як... молодіжно-житловий кооператив. Точніше, на умовах зовні близьких до нього. Тим близьких, що кожен особисто підписує угоду і неодмінно отримає житло в одному з «планових» будинків. Нова, виходить, «операція».

Не всі одразу погодилися, але... Куди подінешся? Адже розтлумачили, що іншого, прийнятливого з точки зору закону шляху немає. Отже, трохи зачекати, і проблеми вичерпаються?

Гай-гай, то тільки в казках швидко приходить щасливий кінець, і симпатичні герої женяться. Улітку наступного року місто дізналося: агрегатники, відряджені заробляти собі житло, спочатку застрайкували, потім оголосили й голодовку. А незабаром городяни вгледіли їх у... звичному пікеті біля міськвиконкому.

Та в чому ж річ? Не дивуйтеся: перспектива справляти новосілля в них і вдруге віддалилася на невизначений строк...

Одна причина прозаїчна: завод, зліплений наспіх, ніяк не спромагався вийти на проектний режим роботи, безнадійно провалював план, і спорудження обіцяних будинків відкладалося на потім. Як тут будеш спокійним?

Інша — драматична: голова міськвиконкому тим часом подав у відставку, директор агрегатного заводу пішов на пенсію, а директора заводу великопанельного домобудування звільнили з посади... А то вони давали добро чи скріплювали своїми підписами загальну угоду і персональні з кожним, яким ніби знову гріш ціна в базарний день — з кого тепер питати? Бо цей молодіжно-житловий кооператив на пильну перевірку, даруйте, липовий. Уявляєте? Якщо відразу не повезло, якщо відразу випирало штукарством...

Ні, до честі нових керівників міськради й міськвиконкому, вони всипали добрячої прочуханки винуватцям безпрецедентно свавільної історії. Скільки можна глумитися, безсоромно випробовувати й довір'я, й терпіння людей?

І особисто я, грішним ділом, гадав, що ця історія відвертого збиткування давно завершилася жаданими входинами в нові квартири потерпілих.

Тому дуже вразив мене телефонний дзвінок у корпункт:

— Ви пам'ятаєте про агрегатників, яких нахабно дурили? Я один з них, хочу зустрітися...

Втім, з'ясувалося, що оце зараз справа нарешті вирішується на користь, не побоюся слова, мучеників. Дехто вже одержить найближчим часом квартиру — будинки готуються прийняти новоселів. Ніби все буде тепер гаразд. Але є один інженер-технолог агрегатного заводу Валерій Більчич, якому омріяна перспектива, схоже, не світить. Він і побажав зі мною зустрітися.

З ним трапилася окрема історія, яка несподіваними гранями доповнила, «переглянула» загальну. В кінці 1989 року Валерій Анатолійович залишив групу страдників, повернувся на агрегатний завод. Його можна зрозуміти: в чоловіка є почуття власної гідності, чому мав дозволяти водити себе, як то кажуть, за ніс? На яких підставах, зрештою, дехто не гребував пихато його принижувати й обдурювати порожніми та зневажливими обіцянками? Валерій, до речі, був застрільником отих пікетів, страйку й голодування, а тут зненацька збагнув: невже приречений домагатися свого тиском, погрозами? Хіба немає правового шляху?

Тож і подав Більчич позов у суд. Дивак? Не знає, що не для всіх ще закони писані? Що в даному разі правди й поготів марно шукати? Навіть сумлінна оборудка, а не угода...

Помиляєтеся. Мені кортить аж вигукнути, щоб усі почули: законність у нас починає торжествувати! Нарсуд Красногвардійського району обласного центру, уважно вивчивши неоднозначну ситуацію, проаналізувавши дії й учинки тих посадових осіб, які, по суті, від імені влади легковажно заварили кашу, зобов'язав дирекцію заводу, міськвиконком та Індустріальний райвиконком надати В. Більчичу обіцяну двокімнатну квартиру. Більше того, попередньо наклавши арешт-вето на одну ще незаселену, суд вказав і адресу.

Радів Валерій Анатолійович, через день же дізнався, що... рано. Індустріальний райвиконком знехтував пересторогою нарсуду, поперед його рішення встиг виписати ордер... іншому квартиронаймачеві.

Я собі мислю так: навмисне поквапився. В ньому ще десь знайшлися «впливові» особи, які поклали за мету провчити норовистого Більчича, щоб знав, як своїм стрибом стрибати! Щоб не думав, наче сила на боці закону... Ніхто мене не реконає, що обійшлося без цього. Адже обласний суд незабаром підтримав районний, одначе ніхто й пальцем не поворушив!

Добре, що загартований Більчич не занепав духом, у нього вистачило снаги оскаржити самоправство, знову звернутися до нарсуду, як і належить у цивілізованому суспільстві. Тепер до нарсуду Індустріального району. І він — таки починаємо ми жити за законами? — в[illegible]нав недійсним ордер на «[illegible]ну» квартиру, виписаний [illegible]мусь, а не В. Більчичу. Відтак Валерію Анатолійовичу мають віддати двокімнатне помешкання.

Чому ж він тоді бідкається, втрачаючи терпець?

А ніхто не збирається виконувати рішення суду.

Скарги в міськраду с[illegible]чилися... листом-привітом: «вносити зараз будь-які зміни в ситуацію, яка склалася, міськвиконком права не має. Заступник голови виконкому І. Куличенко».

То невже справді в нас досі така влада, що за справедливість, за інтереси скривдженої людини постояти не може? Не кажу вже, розгребти там, де чимало дров наламано?

І у правовій державі вже живемо чи ще ні? [illegible] ділі ладні визнавати судову владу та верховенство законів?

Ці та й інші запитання виникли в мене після відвідин В. Більчича, який сказав, що тепер у нього надія на допомогу газети Верховної Ради України.

Інакше Валерію Анатолійовичу нічого іншого не залишатиметься, як виходити на вулицю, і, не кривлячи душею, співати, що Радянська влада його підманула, підвела...

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

ТЕЛЕФОН

Сидить старий біля телефону та мало не плаче: апарат ось уже котрий день мовчить.

А машина співає.

А телефону наче заціпило.

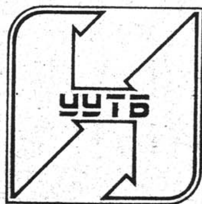
Не дошкуляй, пташино, старому шахтареві, бо й так рій сумних думок у голові.

Начальник шахти наказав відключити телефон. У сусідки, що навпроти, телефон працює, а в нього мовчить. Це тому, розтлумачили у шахтоуправлінні, що сусідка ще працює, а він зі своєю пташиною — на заслуженому відпочинку. І що тому начальнику, що телефон на квартирі старого шахтаря було встановлено майже 30 років тому без будь-якого прохання. Знали: подзвонять Йосиповичу, і він, якщо треба, негайно спуститься у вибій. А тепер, коли телефон потрібен переважно для того, щоб викликати лікаря, — відключили. І зробив це новий молодий директор шахти — депутат обласної Ради, член міського комітету партії. Чи замислювався він над тим, якої шкоди завдав і людям, і своїй партії, і радянській владі?

* * *

Боже, що робить страх! Прочитали цього мого листа до газети «Голос України» мої діти і зажадали, щоб я не підписував своїм прізвищем. Бо начальство ж може не тільки телефон, а й газ і гарячу воду завтра відключити. Отож і шахту не називаю, і ставлю лише ініціали. А з телефонами у Макіївці така ж історія на багатьох шахтах.

В. Г.

УКРАЇНСЬКА УНІВЕРСАЛЬНА ТОВАРНА БІРЖА

Запрошує всі зацікавлені підприємства та організації на

ЧЕРГОВІ ТОРГИ,
які відбудуться 19—20 червня 1991 року
в павільйоні № 6 Республіканського центру виставок та ярмарків.

Для реалізації на біржі пропонуються:
промислове устаткування,
електронно-обчислювальна техніка,
телевізори та автомобілі,
будматеріали і металопродукція,
продукція хімічної промисловості,
товари широкого вжитку,
харчові продукти
та інше.

Детальний перелік товарів, що пропонуються на продаж, опублікований у газеті «Посредник» № 23 07.06.91.

ДО ВАШИХ ПОСЛУГ — брокерська контора біржі **«Український брокер»**. **Її адреса: Київ, вул. Академіка Глушкова, 1, Республіканський центр виставок та ярмарків, павільйон № 6.**

Телефони: 261-63-34, 261-63-33, телефакс: 228-56-84.

Тут Ви можете одержати необхідні консультації з питання, що цікавить Вас, оформити торговельні угоди, дізнатися про кон'юнктуру і ціни на ринку, а також про правила біржової торгівлі.

Адреса виконавчої дирекції біржі:

Київ, Музейний пров., 10, кімн. №№ 104, 112.

Телефони виконавчої дирекції: 291-07-61, 291-07-57, 293-48-65. Телефакс: 228-56-84.

НЕ ВИПУСТІТЬ СВОГО ШАНСУ! УКРАЇНСЬКА УНІВЕРСАЛЬНА ТОВАРНА БІРЖА — ВАШ НАДІЙНИЙ ПАРТНЕР У СВІТІ БІЗНЕСУ!

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, у найближчі дві доби на Україні без опадів. Лише в західній половині республіки 13 червня місцями короткочасні дощі, грози, град. Вітер змінних напрямків, 3—5 метрів на секунду. Температура вдень 21 — 26, у східних та південних областях місцями 27—32, вночі 11—16 градусів.

По Києву та області вдень 13 червня без опадів. Вітер слабкий. Температура 21—26 градусів.

ДоВіра ДоВерие

НВО "ВЕМА-ФІД" -

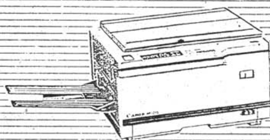
офіційний дистриб'ютор фірми КАНОН на Україні - 17-19 червня представляє

КОПІЮВАЛЬНІ МАШИНИ, ФАКСИМІЛЬНІ АПАРАТИ, КАЛЬКУЛЯТОРИ, ФОТОАПАРАТИ...

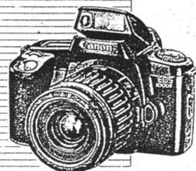
На виставці демонструється краща продукція фірми - провідної у світі

КАНОН КИЇВ-91

Ярмарок проводиткметься у республіканському політичному і культурному центрі ім. Леніна

17.06 — 13.00-17.00, 18,19.06 — 10.00-17.00

Адреса: Київ, вул. Хрещатик, 2
Перший виставочний поверх.
Вхід за запрошеннями.

224-52-25

252135, м. Київ, вул. Ісаакяна, 18

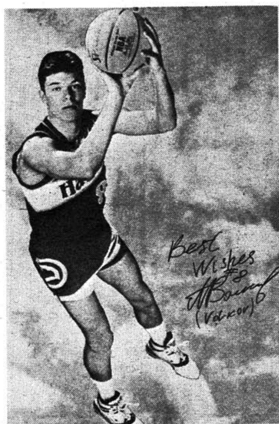

228-39-87
228-23-95
224-52-25
274-11-44

Canon

Баскетбол

ПОНЕВІРЯННЯ ОРАНЖЕВОГО М'ЯЧА

Завершився баскетбольний сезон у нашій країні. Зрозуміло, що його підсумки сьогодні обговорюються болільниками, тренерами, фахівцями, журналістами. Як це не прикро, доводиться одразу сказати про те, що помітно знизився рівень цієї популярної у нас гри. А відтак, частогусто порожніли трибуни арен, де проходили ігри чемпіонату.

Причини цього неприємного процесу, звісно, різні. Ті, що лежать на поверхні, відомі широкому загалу: це і від'їзд великої групи наших «зірок» до зарубіжних клубів, і відмова змагатися в першостях СРСР команд Литви та Грузії. Ось-ось збираються зробити такий же крок в Латвії та Естонії.

Як наслідок всього цього — провал наших представників у престижних європейських клубних турнірах. Ось вже протягом десяти останніх років ми не можемо похвалитися успіхами в цих змаганнях, поступаючись командам Італії, Франції, Ізраїлю, Греції. А тут ще невпинно знижується потенціал радянських клубів. Як кажуть, провалля між ними та європейською елітою стає все глибшим і ширшим.

Спеціалісти тепер майже в один голос говорять, що ми не скористалися моментом, коли стали чемпіонами Олімпіади. Радянський баскетбол не дістав гідного зиску. Втім, певна група людей все ж, користуючись олімпійським успіхом, владнала суто власні справи.

Тепер можна почути такі слова, що, мовляв, заздалегідь було відомо про об'єднання любительського і професіонального баскетболу. Але ніяких заходів відносно компенсації широкого відтоку за рубіж найкращих виконавців не здійснили.

І все ж, зміни цього року, які свідчать про певну демократизацію, сталися. Насамперед почали відкрито говорити про занепад баскетболу в країні. Раніше ж окремим «лідерам», які тримали в своїх руках штурвал баскетбольного корабля, легко вдавалося затикати роти критикам. Тепер уже їм лавину невдоволення зупинити не під силу. Та й головні з цих «героїв» отримують нині зарплату не в карбованцях і мешкають за священними кордонами держави.

Наша чоловіча збірна вперше в історії не потрапила до числа фіналістів чемпіонату Європи. Такої ганьби зовсім недавно важко було й передбачити.

Після того, як колишній керівник всесоюзної федерації О. Гомельський, відчувши недобре, долі не випробував і поле брані поспішно залишив, було обрано новий склад керівного органу баскетболістів. Його очолив В. Сич. Але і він, як говориться, довго запрягає. Федерація, на жаль, не поспішає до рішучих змін. Перший офіційний документ, який вийшов з цього відомства, мав такий приблизно зміст: якщо хтось збирається вирушити зарубіж, то плати півтори тисячі «зелених» (доларів).

Отож виходить, що федерацію задовольняє нинішній стан справ. Головне для неї, виходить, лише стригти купони та імітувати дієвість.

Утім, треба бути справедливими до кінця і зазначити, що спостерігалися все ж окремі спроби діяти на благо справи. Це стосується суттєвого розширення першої ліги. Але цей захід запізнився десь років на п'ятнадцять. І сподіватися на те, що оте розширення компенсує, причому одразу, всі технологічні недоробки, можуть лише наївні. Це тільки кількісна зміна і не більше. До того ж, ці кроки швидше змушені. Керівники баскетболу добре бачать, що республіки рішуче розривають стосунки з Союзом, розвалюється стара замшіла структура. І лише розуміння цього змусило зробити розширення. Раніше ж Молдову, Вірменію, Азербайджан, Туркменію, Киргизстан, Таджикистан, команди яких тепер допустили до чемпіонату Радянського Союзу, пхали ногами з баскетбольної арени. І навіть Росія фактично не була представлена на всесоюзному рівні, як належить цій великій республіці. Лише тепер нарешті, схоже, зрозуміли, що баскетбол з його популярністю — саме той необхідний стрижень для єднання.

Отже, напрошується висновок, що всесоюзна федерація поки не веде пошуку глибинних причин розвалу. Вона ні кує, ні меле, а піклується, хіба що, про власний фінансовий добробут.

Поступово ми підійшли до головного моменту: як же на таке становище мають реагувати на Україні? Насамперед, гадаю, слід самим шукати вірні шляхи та місце в цьому складному процесі. Хоч круть, хоч верть, але згодом ми чи напряму братимемо участь в Олімпійських іграх, або з'являться, можливо, інші якісь варіанти. Всі, кому не байдужий український баскетбол, що має величезні досягнення в минулому, славні традиції, повинен зробити все для його зміцнення.

Якщо говорити про виступи наших команд у всесоюзних змаганнях, то, на жаль, особливим похвалитися тут нічим. Тільки чемпіонський фініш київських динамівок приємний виняток. Чоловічий чемпіонат нас не втішив. Адже клубів з України на підсумкових чільних місцях ми не побачили. Їм дісталися позиції у другій половині турнірної таблиці: шоста — в київського «Будівельника», восьма — у СКА (Київ), дев'ята — у МКІ (Миколаїв), десята — у луганського «Спартака».

Щоправда, на ці показники клубів слід дивитися по-різному. Скажімо, виступ миколаївців та луганців, які закріпилися у вищій лізі, можна вважати певним успіхом. В окремих поєдинках ці колективи демонстрували цілком пристойну гру, що відповідала рангові колективів вищої ліги.

А от шоста позиція на фініші «Будівельника», думається, не задовольнила ані болільників, ані самих гравців та їхніх наставників. Потенціал клубу, безперечно, значно вищий. «Будівельник» міг і на чемпіонський титул замахнутися. Хіба за складом і можливостями кияни в чомусь поступаються чемпіонові країни — «Калеву» з Таллінна?..

У першій лізі наша республіка була представлена донецьким «Шахтарем». Відомі події в тому регіоні, зрозуміло, позначилися й на житті спортивного колективу. Від баскетболістів відмовився його головний спонсор — шахта імені Засядька. Але команді в скрутну хвилину все ж допомогли. Руку йому простягнув облспорткомітет (голова А. Кучеров). Тому «Шахтар» і вистояв. Тепер багато що залежатиме від тренера гірників Валерія Алпатова. Адже команда тепер має пристойні умови для роботи.

На завершення кілька слів про Федерацію баскетболу України. Вона також заклопотана численними проблемами. Хоча в її складі є чимало енергійних, творчих, дієвих людей. Саме на них, зрозуміло, головна надія. Гуртом треба подумати, як будувати роботу в нових умовах, стосунки з всесоюзним органом, як українському баскетболові знаходити своє місце в Європі. Україна, так думає багато, заслуговує на членство в Міжнародній федерації баскетболу (ФІБА).

І не тільки республіканська федерація повинна весь отой вантаж клопотів покласти на власні плечі. Хоча від цього органу чекається більшої дійовості. Має, зрештою, визначитися зі своєю політикою відносно баскетбольних справ республіканське Міністерство у справах молоді, фізичної культури і спорту. Не бути спостерігачами, а активно втручатися в цей процес: творчо, зацікавлено, делікатно.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: чи не найяскравіша «зірка» українського баскетболу Олександр Волков тепер виблискує для американських болільників.

Легка атлетика

ДВАДЦЯТЬ ШОСТА ПОПРАВКА

Взявши з другої спроби висоту 608 см, олімпійський чемпіон з Донецька Сергій Бубка на 1 см поліпшив його ж світовий рекорд у стрибках з жердиною.

Це 26-а за ліком поправка, внесена видатним українським атлетом до таблиці світових рекордів. Сталося це на змаганнях «Гран прі» Міжнародної любительської федерації (ІААФ).

Відповідаючи на запитання журналістів, С. Бубка спростував повідомлення в зарубіжній пресі про нібито його наміри переїхати на Захід і змінити громадянство.

— Це чергова газетна «качка», — сказав рекордсмен.— Справді, я веду переговори про можливе підписання контракту на рік-два з якимось клубом або фірмою. З України їхати не збираюся...

Український «салют» світових рекордів продовжила киянка Інеса Кравець, яка у потрійному стрибку під час змагань на призи братів Знаменських у Москві, на стадіоні «Локомотив», показала результат 14 м 95 см!

Футбол

ЛИШЕ РЕЗУЛЬТАТИ

Чемпіонат СРСР. Перша ліга, 13-й тур. «Нафтовик» — «Ротор» — 2:3, «Новбахор» — «Кайрат» — 3:0, «Шинник» — «Пардаугава» — 3:0, «Локомотив» — «Зеніт» — 0:0, «Нефтчі» — «Геолог» — 2:2, «Динамо» (Сухумі) — «Уралмаш» — 2:1, «Зімбрул» — «Таврія» — 0:2, «Буковина» — «Тілігул» — 1:0, «Факел» — «Кубань» — 2:1, «Текстильник» — «Ростсільмаш» — 0:0, «Котайк» — «Динамо» (Ставрополь) — 1:6; **14-й тур.** «Нафтовик» — «Котайк» — 1:0, «Новбахор» — «Ротор» — 0:1, «Шинник» — «Зеніт» — 1:0, «Локомотив» — «Пардаугава» — 2:0, «Нефтчі» — «Уралмаш» — 1:0, «Динамо» (Сухумі) — «Геолог» — 1:0, «Зімбрул» — «Тілігул» — 1:2, «Буковина» — «Таврія» — 3:1, «Факел» — «Ростсільмаш» — 1:0, «Текстильник» — «Кубань» — 1:1.

У п'ятницю «Буковина» в Чернівцях прийматиме воронезький «Факел». Це, до речі, буде матч аж 20-го туру. А от 15-й тур гратиметься 17 червня. «Буковина» виступить у Ставрополі, а сімферопольська «Таврія» прийматиме камишинський «Текстильник».

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК
заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ
заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Заступник редактора — Анатолій Горлов.
Чергові редактори — Людмила Бараневич, Віктор Браницький.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.
Випусковий — Леонід Клюско.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Тамара Баштаник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Несена, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.
Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Ольга Яценко, Сергій Скаженюк.
Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.
* * *
Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Індекс 60955.
Тираж 166.300.
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03151131